

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Mezinárodní studia - diplomacie

**Česko-německá policejní spolupráce v rámci Evropské unie
(bakalářská práce)**

Autor: Štěpána Těžká

Vedoucí práce: Mgr. Ing. Radka Druláková, Ph.D.

Praha 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a vyznačila všechny citace z pramenů.

V Praze dne

Štěpána Těžká

Poděkování

Ráda bych v první řadě poděkovala vedoucí své bakalářské práce, Mgr. Ing. Radce Drulákové, Ph.D, za její cenné rady, připomínky a komentáře. Můj dík patří také pracovníkům Policejního prezidia, pracovníkům SC ve Schwandorfu a ostatním policistům na obou stranách česko-německé hranice, kteří mi poskytli cenné informace a pomohli mi pochopit širší souvislosti dané problematiky.

Abstrakt

Prostor svobody, bezpečnosti a práva je v současnosti jednou z dynamicky se rozvíjejících oblastí EU a spadá pod něj také policejní spolupráce. Tato bakalářská práce se zabývá česko-německou policejní spoluprací. V první části práce popisuje právní a institucionální rámec policejní spolupráce v EU, v druhé části se zabývá zapojením České republiky a Německa do této spolupráce. Třetí část se zabývá přeshraniční policejní spoluprací. Čeští a němečtí policisté spolupracují hlavně na základě společného členství v schengenském systému a často se účastní společných projektů v rámci EUROPOLu. Spolupráce na česko-německé hranici funguje dobře a je podporována z evropských fondů.

Klíčová slova

mezinárodní policejní spolupráce, Česká republika, Německo, Schengen, EUROPOL, JITs, přeshraniční spolupráce

Abstract

The Area of Freedom, Security and Justice is currently one of the most dynamically developing areas in the EU. One of its integral parts is police cooperation. This bachelor thesis is concerning the Czech-German police cooperation. The first part describes the legal and institutional framework for police cooperation in the EU, the second part analyzes involvement of the Czech Republic and Germany. The third part is focused on cross-border cooperation. The Czech and German police cooperation is mainly based on their membership in the Schengen system. Additionally, they both attend common projects within the EUROPOL. The Czech-German cross-border cooperation is working well and is often subsidized by European funds.

Key words

international police cooperation, Czech Republic, Germany, Schengen, EUROPOL, JITs, cross-border cooperation

Obsah

Seznam použitých zkratk.....	7
Úvod.....	8
1 Policejní spolupráce v rámci Evropské unie	10
1.1 Vývoj spolupráce v oblasti justice a vnitra.....	10
1.2 Formy současné policejní spolupráce.....	11
1.2.1 Schengenský systém.....	12
1.2.1.1 Výměna informací – SIS a SIRENE	14
1.2.1.2 Přeshraniční policejní spolupráce v rámci Schengenu.....	15
1.2.1.3 Výměna styčných důstojníků	16
1.2.1.4 Sladěnost komunikační sítě.....	16
1.2.2 Společné vyšetřovací týmy.....	17
1.2.3 EUROPOL	18
1.2.4 Evropská policejní akademie - CEPOL	20
1.2.5 Operativní přeshraniční spolupráce.....	20
1.3 Shrnutí	21
2 Zapojení české a německé policie do spolupráce v rámci EU	22
2.1 Struktura policejních složek SRN.....	22
2.1.1 Federální policie (Bundespolizei)	22
2.1.2 Spolkový úřad vyšetřování (Bundeskriminalamt).....	23
2.1.3 Bavorská policie (Bayerische Polizei)	23
2.1.4 Saská polizie (Polizei Sachsen).....	24
2.2 Struktura policejních složek ČR	24
2.3 Česko-německá spolupráce v rámci Schengenu.....	25
2.4 Česko-německá účast v EUROPOLU	27
2.5 Společné vyšetřovací týmy	28
2.6 Shrnutí	29

3	Česko-německá policejní spolupráce v pohraničí.....	30
3.1	Česko-německá přeshraniční policejní spolupráce před vstupem ČR do EU	30
3.2	Nové formy přeshraniční spolupráce v souvislosti se vstupem ČR do Schengenu...	32
3.3	Finanční podpora přeshraniční spolupráce ze strany EU	33
3.3.1	Program iniciativy společenství Interreg IIIA (2000-2006).....	33
3.3.2	Operační program Evropské územní spolupráce Cíl 3 (2007 – 2013).....	34
3.4	Formy současné česko-německé přeshraniční spolupráce	36
3.4.1	Spolupráce Policie ČR a zemských policí.....	36
3.4.2	Společná centra policejní a celní spolupráce.....	38
3.5	Shrnutí	41
	Závěr.....	42
	Bibliografie.....	44
	Seznam obrázků	50
	Seznam příloh.....	50

Seznam použitých zkratk

BA	Spolkový úřad vyšetřování (Bundeskriminalamt)
BMI	Spolkové ministerstvo vnitra (Bundesministerium des Innern)
BPOL	Spolková policie (Bundespolizei)
BPP	Spolkové policejní prezidium (Bundespolizeipräsidium) v Postupimi
CEPOL	Evropská policejní akademie (College Européen de Police)
ČR	Česká republika
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund)
ES	Evropská společenství
EU	Evropská unie
EUROPOL	Evropský policejní úřad (European Police Office)
INTERPOL	Mezinárodní organizace kriminální policie (ofic. název ICPO - International Criminal Police Organization)
JITs	Společné vyšetřovací týmy (Joint Investigation Teams)
KŘP	Krajské ředitelství Policie ČR
LKA	Zemský úřad vyšetřování (Landeskriminalamt)
NC SIRENE	Národní centrála SIRENE (Supplementary Information Request at the National Entry)
OMV	Odbor mezinárodních vztahů
PČR	Policie České republiky
PD	Policejní ředitelství (regionální organizační jednotka saské policie, Polizeidirektion)
PP ČR	Policejní prezidium České republiky
PP	Policejní prezidium (regionální organizační jednotka bavorské policie, Polizeipräsidium)
PSBP	Prostor svobody, bezpečnosti a práva
SC	Společné centrum (policejní a celní spolupráce)
SIS	Schengenský informační systém
SPÚ	Schengenská prováděcí úmluva
SRN	Spolková republika Německo

Úvod

Prostor svobody, bezpečnosti a práva je v současné době jednou z nejdynamičtěji se rozvíjející oblastí v Evropské unii (EU). Kromě společné migrační a azylové politiky a justiční spolupráce je jeho součástí právě policejní spolupráce. Nutnost zefektivnit práci evropských policejních sborů vzrostla na počátku tohoto tisíciletí v souvislosti s nebezpečím terorismu, s nárůstem počtu organizovaných zločineckých skupin a také v souvislosti s velkým rozšířením schengenského prostoru v roce 2007.

Do policejní spolupráce se samozřejmě zapojuje i Česká republika. Na základě bilaterálních smluv tak činila už před svým vstupem do EU. Vstup do EU v roce 2004 a do Schengenu v roce 2007 pro ni byly novými impulsy k prohloubení této spolupráce.

Tato bakalářská práce se zabývá policejní spoluprací České republiky a Spolkové republiky Německo (SRN). Spoluprací s Německem jsem si zvolila proto, že SRN je považována za hnací motor prohlubování EU, a tedy očekávám, že se bude aktivně zapojovat do všech forem spolupráce. Dalším důvodem je to, že Německo je velmi důležitým sousedem České republiky. Česko-německá hranice je dlouhá 810 km, což ji činí nejdelší státní hranicí ČR. Proto se s Německem intenzivně rozvíjí přeshraniční spolupráce ve všech různých oblastech, policejní spolupráci nevyjímaje. Jako poslední důvod bych zmínila osobní zkušenosti z příhraničí. Bydlím v Chebu, kde v současnosti probíhá hodně různých projektů právě ve spolupráci s Německem, ať už s Bavorskem, nebo Saskem. Často zde probíhají společné česko-německé silniční hlídky, čeští a němečtí policisté společně bojují proti prostituci, mluví se také o společných protidrogových akcích české a německé policie atd.

Cílem této práce je zmapovat a zhodnotit probíhající policejní spolupráci mezi ČR a SRN a odpovědět na otázku, do jaké míry oba státy využívají různých institutů policejní spolupráce, případně v kterých oblastech ještě existuje prostor k jejímu zlepšení.

Práce je rozdělena do tří kapitol. První kapitola se zabývá obecným rámcem policejní spolupráce v EU, tedy převážně její právní úpravou a institucionálním zabezpečením. Popisuje stručně vývoj policejní spolupráce, zaměřuje se ale na její současné formy a stanovuje ty nejdůležitější z nich. Druhá kapitola pak odpovídá na otázku, které z institutů, vyjmenovaných v první kapitole, jsou Českou republikou a Německem nejvíce využívány ke vzájemné spolupráci. Třetí kapitola této práce se pak zabývá česko-německou přeshraniční

policejní spolupráci, která sice ve velké míře není regulovaná Evropskou unií a funguje na bázi bilaterálních smluv, ale je často finančně podporovaná z evropských fondů a pro příhraniční oblasti je velmi důležitá.

Zatímco v první části práce čerpá převážně z legislativy, monografií a odborných článků, ve druhé a třetí části jsem informace získávala hlavně z různých dokumentů, zpráv a statistik českých a německých úřadů. Důležitým zdrojem informací pro mě byly také osobní zkušenosti pracovníků policejních služeb na obou stranách hranice, které mi laskavě poskytli v emailové konverzaci, a také osobní návštěva na policejním prezidiu ČR v Praze. Český psaná literatura k tématu se zabývá převážně oblastí vnitřní bezpečnosti obecně, oblast česko-německých vztahů není nikde zpracována. Nejobsáhleji se otázkou vnitřní bezpečnosti EU zabývá doc. JUDr. Bohumil Pikna. Přehledný a úplný obraz této problematiky podává jeho kniha *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*, která mi posloužila jako velmi dobrý zdroj informací o současné právní úpravě v této oblasti.

Na samý závěr úvodu práce bych ráda zmínila, že policejní spolupráci nelze zcela oddělit od spolupráce justiční a proto bylo velmi těžké vymezit, kterými instituty se tato práce ještě má zabývat a kterými už ne. Práce se například zabývá tvorbou Společných vyšetřovacích týmů (JITs), které ve velké míře souvisí s justiční spoluprací, protože se v podstatě snaží nahradit institut právní pomoci, ale už se nezabývá institutem Evropského zatykače, přestože je pro policejní spolupráci velmi důležitý. Zároveň policejní spolupráce úzce souvisí s ochranou hranic a s migrační politikou EU atd. Obsáhnout ale tuto problematiku v celé její komplexnosti je nad možností této práce už kvůli vymezenému rozsahu.

1 Policejní spolupráce v rámci Evropské unie

1.1 Vývoj spolupráce v oblasti justice a vnitra

Oblast justice a vnitřních záležitostí byla členskými zeměmi Evropských společenství (ES) vždy chápána jako velmi citlivá záležitost, a proto byla institucionalizována až v roce 1993 jako součást třetího pilíře zavedeného Maastrichtskou smlouvou. Před tímto mezníkem se oblasti vnitřní bezpečnosti týkalo pouze několik směrnic Rady nebo například tzv. Neapolská úmluva o celní spolupráci z roku 1967. Soustavnější činnost na tomto poli vyvíjela tzv. skupina TREVI.¹ V roce 1985 pak byla podepsána Schengenská dohoda a v roce 1990 Schengenská prováděcí úmluva, obě ovšem na bázi mezivládní spolupráce.²

K velkému posunu došlo v roce 1999 vstupem Amsterdamské smlouvy v platnost. Ta převedla část třetího pilíře do prvního, komunitárního³ a zavedla nový pojem prostoru svobody, bezpečnosti a práva (PSBP). Začaly být také přijímány důležité strategické plány rozvoje (program z Tampere 1999 – 2004, z Haagu 2004 - 2009, ze Stockholmu 2009 - 2014). Dalším impulsem rozvoje oblasti vnitřní bezpečnosti bylo 11. září 2001. Důležitou smlouvou pro oblast vnitřní bezpečnosti je dále *Prümská úmluva o posílení přeshraniční spolupráce, zejména v rámci boje proti terorismu, přeshraniční trestné činnosti a nedovolenému přistěhovalectví*, podepsaná v roce 2005 sedmi členskými státy EU. O začlenění její části do komunitárního práva rozhodla Rada v únoru 2007, implementace by měla proběhnout do roku 2012 a umožnit výměnu údajů o DNA, otisků prstů a registrů vozidel.⁴

Poslední změnou byla Lisabonská smlouva, která vstoupila v platnost 1. prosince 2009 a zrušila třípilířovou strukturu EU. Důsledkem toho vzrostly pravomoci Evropské komise, Evropského parlamentu a národních parlamentů. Vzrostl počet oblastí, ve kterých se rozhoduje tzv. řádným legislativním procesem,⁵ a mezi tyto oblasti nyní patří i právě oblast PSBP. Rada podle LS rozhoduje v oblasti PSBP kvalifikovanou většinou s výjimkou opatření

¹ Zkratka z francouzštiny *Terrorisme, Radicalisme, Extrémisme et Violence Internationale* (terorismus, radikalismus, extremismus a mezinárodní násilí).

² O vývoji před Amsterdamskou smlouvou více viz např. FIALA, P.; PITROVÁ, M. *Evropská Unie*, str. 650 – 656.

³ Rozdíly v právním systému prvního a třetího pilíře viz např. ŠLOSARČÍK, I. *Politický a právní rámec evropské integrace*, str. 63 – 95.

⁴ FIALA, P.; PITROVÁ, M. *Evropská Unie*, str. 702.

⁵ Jde o přejmenovanou proceduru spolurozhodování, při které má EP stejnou pozici jako Rada.

týkajících se operativní policejní spolupráce. Legislativními akty jsou nyní i v této oblasti standardní nařízení, směrnice a rozhodnutí s přímým účinkem.

1.2 Formy současné policejní spolupráce

Evropská spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti probíhá v různých formách,⁶ z nichž policejní spolupráce se týká především tyto:

- spolupráce v rámci tzv. Schengenu
- harmonizace standardů
- vzájemné uznávání a výkon rozhodnutí
- operativní spolupráce
- vytváření institucí

Zvláštní formou spolupráce je spolupráce v rámci tzv. **Schengenu**. Základní ideou Schengenské smlouvy a později Schengenské prováděcí úmluvy bylo vytvoření prostoru bez vnitřních hranic zjednodušujícího pohyb občanů z jednoho státu do druhého. Vytvoření schengenského prostoru ale musí být zároveň provázeno velkým množstvím kompenzačních opatření ve všech oblastech, především v oblasti ochrany vnějších hranic, oblasti policejní spolupráce, ale také v oblasti vízové a konzulární spolupráce a ochrany osobních údajů. I když se původně jednalo spíše o pragmatickou věc (odstranění front na hranicích), stal se Schengen velmi významnou oblastí evropské integrace. Původně mezivládní Schengenské smlouvy byly Amsterdamskou smlouvou plně inkorporovány do unijního práva, i tak si ale Schengen ponechal svá specifika (např. zvláštní postavení Dánska a Velké Británie) a nadále je považován za zvláštní formu spolupráce.

Další formou spolupráce je **harmonizace standardů**, ke které dochází ve všech oblastech prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Po roce 2000 probíhá intenzivní proces harmonizace například na poli azylové politiky. Členskými státy ale většinou zůstává možnost zachovat si vstřícnější, či přísnější režim. Významným počinem v oblasti policejní spolupráce je např. společná definice skutkové podstaty „teroristického činu“ a „teroristické skupiny“⁷ nebo Schengenský hraniční kodex (více o něm viz kapitola 1.2.1).

⁶ Klasifikace forem spolupráce podle ŠLOSARČÍK, I. *Politický a právní rámec evropské integrace*.

⁷ *Společný postoj Rady ze dne 27. prosince 2001 o uplatnění zvláštních opatření k boji proti terorismu*.

Podobnou formou spolupráce je vzájemné **uznávání a výkon rozhodnutí**. Rozhodnutí vydané v jedné zemi je v druhé zemi automaticky uznáno a dochází zde k jeho vykonání, zatímco normy těchto zemí zůstávají odlišné. Tato forma spolupráce vyžaduje podobné standardy v obou zemích, ale hlavně vzájemnou toleranci a důvěru obou států. Na tomto principu funguje např. Evropský zatýkací rozkaz.⁸

Do oblasti **operativní spolupráce** můžeme zařadit například působení Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU (agentury FRONTEX),⁹ vytváření společných policejních týmů (Joint Investigation Teams, JITS) a operativní přeshraniční spolupráci.

Velmi nápadnou formou spolupráce je **vytváření společných institucí**. V oblasti svobody, bezpečnosti a práva vznikly například Evropský policejní úřad (EUROPOL, 1992), elektronická databáze otisků prstů žadatelů o azyl (EURODAC, 2000), Evropská jednotka pro justiční spolupráci (EUROJUST, 2002)¹⁰ a Evropská policejní akademie (CEPOL, 2005), z nichž policejní spolupráce se týká hlavně první a posledně jmenovaná instituce.

V rámci vyjmenovaných forem spolupráce dochází samozřejmě k jejich prolínání a k vzájemnému doplňování. Pro účely této práce jsou nejdůležitějšími nástroji tyto:

- Schengenská spolupráce
- Tvorba JITS
- EUROPOL
- CEPOL
- a přeshraniční spolupráce.

Jim jsou proto věnovány následující podkapitoly.

1.2.1 Schengenský systém

Schengenský systém, který původně vznikl na základě běžné mezinárodní smlouvy mimo rámec ES, byl reakcí na praktické problémy s překračováním hranic, především mezi Francií a

⁸ Více viz např. FIALA, P.; PITROVÁ, M. *Evropská Unie*, str. 701-2.

⁹ Více viz FRONTEX [online], European Union Agency - Main site.

¹⁰ Více viz např. PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva...*, str. 300-309 (EUROJUST) a str. 141-142 (EURODAC).

Německem.¹¹ Když ale tyto dva státy poprvé přišly s myšlenkou odstranit vnitřní hranice mezi státy ES, ostatní země je většinou nepodpořily, a tak v roce 1985 podepsalo Schengenskou dohodu¹² pouze pět států – Německo, Francie a státy Beneluxu. Ty samé státy pak v roce 1990 podepsaly Prováděcí úmluvu k Schengenské dohodě (Schengenská prováděcí úmluva, SPÚ).¹³ Schengenský systém začal plně fungovat 26. března 1995.¹⁴ Teprve Amsterdamská smlouva inkorporovala schengenské *acquis* do struktury EU a tudíž pojem Schengen vlastně přestal mít smysl, přesto je nadále používán převážně pro svou symbolickou hodnotu a kvůli určitým specifickým, která si udržel dodnes.¹⁵ V současnosti platí Schengenská dohoda a SPÚ na základě *Protokolu (č. 19) o schengenském acquis začleněném do rámce Evropské unie* připojeného k Lisabonské smlouvě, tudíž jsou závazné pro každý stát, který chce k EU přistoupit.

V současnosti do Schengenu patří všechny členské státy EU kromě Rumunska, Bulharska a Kypru a plné členství v Schengenu odmítly také Velká Británie a Irská republika, které se podílejí pouze na policejní a justiční spolupráci. Zvláštní postavení má Dánsko, které si vymohlo výjimku a nemusí automaticky přijímat opatření navazující na schengenské *acquis*. Členy schengenského prostoru jsou také Norsko, Island a Švýcarsko.

Podstatou schengenského systému zůstává odstranění kontrol na vnitřních hranicích schengenského prostoru, které je ale provázeno zaváděním tzv. kompenzačních opatření. Jde jednak o **zvýšenou ochranu vnějších hranic** a také o **posílenou policejní spolupráci** v boji s mezinárodním zločinem.

Aby se zvýšila ochrana vnějších hranic, došlo k částečnému sjednocení pravidel pro hraniční kontroly. Nejdůležitějším počinem je zřejmě nařízení ES z roku 2006, které ustanovuje Schengenský hraniční kodex.¹⁶ Hraniční kodex určuje různé úrovně kontroly při vstupu na území EU – minimální kontrolu, která se použije vůči občanům EU a důkladnou kontrolu vůči občanům třetích států.

¹¹ ŠLOSARČÍK, I. *Politický a právní rámec evropské integrace*, str. 346.

¹² *Dohoda mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích...*

¹³ *Úmluva k provedení Schengenské dohody...*

¹⁴ ŠLOSARČÍK, I. *Politický a právní rámec evropské integrace*, str. 347.

¹⁵ Tamtéž, str. 348.

¹⁶ *Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob.*

Zatímco některé státy vynakládají na kontrolu vnějších hranic velké peníze, jiné státy žádné vnější hranice nemají a funguje proto jistá solidarita. Existuje tzv. Evropský fond pro vnější hranice, který disponuje rozpočtem cca 1,8 miliard eur na období 2007-2013.¹⁷ Částečně poskytuje EU státům majícím hranice se třetími zeměmi také operativní podporu (například prostřednictvím agentury FRONTEX a systému RABIT).¹⁸

Důležitější pro účely této práce jsou ale kompenzační opatření týkající se posílené policejní spolupráce. Mezi důležité mechanismy této spolupráce patří **výměna informací** a zřízení společných databází, přímá **přeshraniční policejní spolupráce** (především právo na bezprostřední přeshraniční sledování a pronásledování), **výměna styčných důstojníků** a sladěnost **komunikační sítě**. Tyto mechanismy nyní popíší kapitoly 1.2.1.1 - 1.2.1.4.

1.2.1.1 Výměna informací – SIS a SIRENE

SPÚ v hlavě IV. zřizuje Schengenský informační systém (SIS). Signatářské státy se zavázaly zřídit a udržovat společný informační systém, jehož cílem je chránit veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost, včetně bezpečnosti státu. Systém obsahuje záznamy o osobách, jejichž zatčení je vyžadováno, o cizincích, kteří mají záznam o odepření vstupu, o pohřešovaných osobách, o svědcích, osobách předvolaných k soudu, aby vypovídaly o skutečnostech, pro které jsou stíhány, nebo údaje o osobách, kterým musí být doručen trestní rozsudek nebo obsílka k nástupu trestu odnětí svobody, nebo vozidlech registrovaných za účelem utajeného sledování a věcech (zvláště vozidlech, zbraních, dokladech, bankovkách), které jsou hledány za účelem zabavení nebo za účelem zajištění důkazů v trestním řízení (čl. 95 – 101 SPÚ).¹⁹

Jde vlastně o rejstřík poskytující informace určeným (převážně policejním a justičním) orgánům smluvních stran. Systém je tvořen centrální databází, národními databázemi a národními kanceláři SIRENE, které jsou příslušné pro vkládání informací do SIS a předávání doplňujících informací.²⁰

¹⁷ ŠLOSARČÍK, I. *Politický a právní rámec evropské integrace*, str. 351.

¹⁸ Rapid Border Intervention Teams, pohraniční jednotky rychlé reakce, více viz FRONTEX [online] - European Union Agency - RABIT 2010 - Background Information.

¹⁹ Úmluva k provedení Schengenské dohody...

²⁰ PIKNA, B., *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva...*, str. 236-237.

1.2.1.2 Přeshraniční policejní spolupráce v rámci Schengenu

Aby volný pohyb osob nezvýhodňoval zločince před policisty, SPÚ zavádí institut bezprostředního přeshraničního sledování²¹ a pronásledování.²²

Podle článku 40 SPÚ smějí policisté pokračovat v sledování podezřelého za hranice jiného státu, pokud k tomu mají povolení na základě předem podané žádosti o právní pomoc. Pokud ale není možné „z důvodu zvláštní naléhavosti“ žádost podat, mohou policisté za určitých podmínek pokračovat ve sledování i bez povolení. Jsou však povinni ihned oznámit překročení hranice a mají povinnost podat žádost alespoň následně. Takovéto pronásledování je ovšem možné jenom u vyjmenovaných závažných trestných činů. Policisté jsou povinni přerušit sledování, pokud povolení není vydáno do pěti hodin od překročení hranice.

Podle článku 41 SPÚ smějí policisté pachatele, kterého přistihli při činu, nebo který je na útěku ze zajišťovací vazby nebo z výkonu trestu, pronásledovat dále na území smluvního státu. Podmínkou je, že nebyl čas orgány smluvní strany vyrozumět předem, aby pronásledování mohly převzít.

V obou případech jsou policisté na území cizího státu omezeni několika ustanoveními:

- musí dodržovat ustanovení SPÚ a právo smluvní strany, na jejímž území působí; musí se řídit pokyny místně příslušných orgánů
- mohou při sobě nosit služební zbraň, ale její použití je s výjimkou případů nutné obrany zakázáno
- vstup do obydlí a na místa veřejně nepřístupná je zakázán

V případě sledování dále:

- pokud jednají na základě povolení, musí u sebe nosit doklad, že bylo vydáno
- musí být kdykoli schopni prokázat, že jednají z úředního pověření
- nejsou oprávněni sledovanou osobu zajistit ani zatknout

V případě pronásledování navíc platí:

- pronásledování se provádí pouze přes pozemní hranice

²¹ Jde o tajnou činnost, která směřuje ke sběru důkazů.

²² Jde o bezprostřední akci orgánů, které se snaží dopadnout pachatele na útěku.

- policisté provádějící pronásledování musí být snadno rozpoznatelní buď podle uniformy, podle pásky na rukávě, nebo podle označení umístěného na vozidle
- pronásledující policisté mohou pronásledovanou osobu zadržet a podrobit bezpečnostní prohlídce
- policisté se musí hlásit u místně příslušných orgánů a podat zprávu o své misi (ať již pronásledovaného zajistili nebo ne).

Přeshraniční pronásledování je velmi náročné, policisté nesmí ztratit z očí pronásledované vozidlo a zároveň musí komunikovat s orgány smluvní strany tak, aby zatčení zločinců proběhlo společnými silami orgánů obou stran.²³

1.2.1.3 Výměna styčných důstojníků

Článek 47 SPÚ umožňuje smluvním stranám vysílat k sobě navzájem styčné důstojníky. Podle tohoto článku je jejich cílem „posílit a urychlit spolupráci mezi smluvními stranami, zejména poskytováním pomoci formou výměny informací, při vyřizování různých žádostí a při ostraze vnějších hranic“. Úkolem styčných důstojníků je pouze poskytovat pomoc, nemají žádné pravomoci k výkonu funkcí.

1.2.1.4 Sladěnost komunikační sítě

Podle článku 44 SPÚ jsou dále smluvní strany povinny zejména v pohraničních oblastech zavést přímá telefonní, rádiová, dálkopisná a další spojení s cílem usnadnit policejní a celní spolupráci, především pro včasné předávání informací v souvislosti s přeshraničním sledováním a přeshraničním pronásledováním.

S tím souvisí samozřejmě sdílení informací prostřednictvím SIS a kromě SPÚ je důležitou právní normou, podle které probíhá výměna dat, také *Rámcové rozhodnutí Rady Evropské unie ze dne 18. prosince 2006 o zjednodušení výměny operativních a jiných informací mezi donucovacími orgány členských států Evropské unie*.²⁴

Schengenská spolupráce tak poskytuje policistům několik úspěšných prostředků spolupráce, přičemž nejdůležitějším se zdá být SIS a na něj navázané národní centrály SIRENE. SIS je

²³ Pro ilustraci např. pronásledování bankovních lupičů na území ČR rakouskými policisty viz http://www.meinbezirk.at/Rohrbach/bez_90/channel_3/chsid_1/uid_14540/id_752547.

²⁴ Tzv. Švédská iniciativa 2006/960/SVV, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006F0960:CS:HTML>.

(i kvůli přísným pravidlům pro ochranu osobních údajů) omezen skutečně pouze na členy schengenského prostoru, zatímco další z prostředků zakotvených v SPÚ jsou kvůli své obecné prospěšnosti používány často i nečleny Schengenu a bývají zakotveny v bilaterálních dohodách. Tak funguje například výměna styčných důstojníků mezi ČR a Ukrajinou nebo tak fungoval institut přeshraničního pronásledování mezi ČR a SRN před přijetím ČR do Schengenu.

1.2.2 Společné vyšetřovací týmy

Společné vyšetřovací týmy neboli JITs jsou nástrojem umožňujícím policistům pružnější boj s mezinárodním zločinem. Jejich zavedení by mělo v některých případech nahradit dosavadní složitý proces spočívající především ve výměně informací na bázi žádosti o právní pomoc.²⁵

Možnost zřizovat společné vyšetřovací týmy byla zavedena Amsterodamskou smlouvou.²⁶ Na ni v této věci navázala *Úmluva o vzájemné pomoci ve věcech trestních* z května 2000, která byla uvedena v platnost v srpnu 2005.²⁷ Společných vyšetřovacích týmů se týká článek 13, který stanoví, že

„příslušné orgány dvou nebo více členských států mohou na základě vzájemné dohody zřídit společný vyšetřovací tým pro určitý účel a na určitou dobu, která může být vzájemnou dohodou prodloužena, s cílem vést trestní vyšetřování v jednom nebo více členských státech, které tým zřídí.“

JIT se zřizuje, zvláště pokud vyšetřování prováděné jedním členským státem souvisí s jinými členskými státy nebo pokud několik členských států provádí vyšetřování vyžadující koordinovaný postup. Žádost o jeho zřízení může předložit kterýkoli členský stát. Pokud jde o centralizovaný JIT, je vedoucím týmu zástupce z toho ČS, ve kterém tým působí. Pokud jde o decentralizovaný JIT, má každá země velitele a ti komunikují mezi sebou. Tým postupuje v souladu s právními předpisy toho státu, ve kterém působí. Dále Úmluva určuje pravomoci členů JIT, určuje, jak mohou být využity informace získané členy týmu (čl. 13. odst. 10), což je vzhledem ke smyslu zřizování JIT velmi důležité. Tyto informace mohou být využity:

²⁵ PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva...*, str. 297-99.

²⁶ *Amsterodamská smlouva...*, čl. 30 odstavec 2a.

²⁷ *Úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie...*

- pro účely, pro které byl vyšetřovací tým zřízen;
- pro odhalení, vyšetřování a stíhání jiných trestných činů na základě předchozího souhlasu členského státu, ve kterém byla informace získána (...)
- pro předcházení bezprostředního a závažného ohrožení veřejné bezpečnosti, (...)
- pro jiné účely, pokud to je dohodnuto mezi členskými státy, které zřídily vyšetřovací tým

Kromě příslušníků orgánů účastnících se států se mohou podle Úmluvy v týmu účastnit i další osoby. Jedná se především o členy EUROPOLu, EUROJUSTu, Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) a případně INTERPOLu, kteří se však mohou podílet na činnosti JIT pouze podpůrně (čl. 13, odst. 12).

V současné době je koncept JITs stále ještě novinkou a ukazuje se, že existuje mnoho forem, ve kterých mohou JIT existovat, od čistě policejních týmů až po multidisciplinární či víceúrovňové týmy.²⁸

1.2.3 EUROPOL

EUROPOL neboli Evropský policejní úřad byl založen jako reakce na nárůst mezinárodní kriminality Maastrichtskou smlouvou o Evropské unii. Sídlí v Haagu a v současnosti patří k nejdůležitějším nástrojům unijní policejní spolupráce. Trvalo šest let, než EUROPOL zahájil svou činnost v plném rozsahu. Od ledna 1994 fungovala na prozatímním základě Protidrogová jednotka EUROPOLu,²⁹ ta prováděla svou činnost do 1. října 1998, kdy vstoupila v platnost Úmluva o EUROPOLu z 26. července 1995.³⁰ Svou plnou činnost pak EUROPOL zahájil 1. července 1999. Amsterodamskou smlouvou a dalšími dokumenty postupně došlo k posílení role EUROPOLu, který je nyní klíčovou institucí pro vnitřní bezpečnost EU.

Zatímco původně byl EUROPOL založen, aby sloužil jednodušší výměně informací mezi policejními jednotkami jednotlivých států, postupně došlo k „posílení jeho atributu operativního šetření a policejního vyšetřování“.³¹ Podle Lisabonské smlouvy je

„posláním EUROPOLu podporovat a posilovat činnost policejních orgánů a jiných donucovacích orgánů členských států, jakož i jejich vzájemnou spolupráci při předcházení

²⁸ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu...*, str. 330.

²⁹ EUROPA – The official website of the European Union [online]. Europol Drugs Unit.

³⁰ Úmluva o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu).

³¹ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu...*, str. 283.

*závažné trestné činnosti dotýkající se dvou nebo více členských států, terorismu a těm formám trestné činnosti, které se dotýkají společného zájmu, jenž je předmětem některé politiky Unie, a při boji proti takové trestné činnosti.*³²

V návaznosti na Lisabonskou smlouvu bylo 6. dubna 2009 přijato *rozhodnutí Rady o zřízení Evropského policejního úřadu (EUROPOL)*, které ruší *Úmluvu o EUROPOLu z roku 1995* a definuje tyto klíčové úkoly EUROPOLu:

- shromažďování, uchovávání, zpracovávání, analýza a výměna informací;
- informování orgánů členských států
- napomáhání vyšetřování v členských státech,
- podávání žádostí příslušným orgánům dotčených členských států o zahájení, vedení nebo koordinaci vyšetřování a ve zvláštních případech navrhnutí zřízení společných vyšetřovacích týmů;
- poskytování zpravodajských informací a analytické podpory členským státům
- vypracovávání strategických analýz³³

Rozhodnutí Rady o zřízení EUROPOLu vymezuje také oblasti jeho působnosti. Podle čl. 4 se

*„působnost EUROPOLu vztahuje na organizovanou trestnou činnost, terorismus a další formy závažné trestné činnosti uvedené v příloze, které se týkají dvou nebo více členských států takovým způsobem, který vzhledem k rozsahu, významu a následkům trestných činů vyžaduje společný postup členských států.*³⁴

V příloze rozhodnutí je potom vyjmenováno 24 konkrétních oblastí, které spadají do kompetence EUROPOLu (viz Příloha 1). Podle rozhodnutí Rady o zřízení EUROPOLu hájí zájmy národních států u EUROPOLu styční důstojníci (čl. 9). Ti jsou nápomocni výměně informací mezi národní policií a EUROPOLEM. Každý stát je povinen zřídit také národní jednotku EUROPOLu, která je jediným styčným subjektem mezi EUROPOLEM a orgány členského státu (čl. 8).

³² Lisabonská smlouva čl. 69g.

³³ Rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol), čl. 5.

³⁴ Rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol), čl. 4.

EUROPOL je od 1. ledna 2010 agenturou EU, je odpovědný Radě a jeho rozpočet spadá pod rozpočet Komise. Správní rada EUROPOLu se skládá po jednom zástupci z každého členského státu.³⁵

Stojí za to alespoň stručně zmínit Mezinárodní organizaci kriminální policie (INTERPOL). Nejen že na rozdíl od EUROPOLu provádí INTERPOL vyšetřování ve 188 zemích světa, ale je také aktivním a v určitých úkolech nezastupitelným úřadem v EU. Zatímco EUROPOL zaměstnává více než 100 analytiků a produkuje velké množství prověřených dat, INTERPOL má sice k dispozici méně sofistikovaná data, ale zato jich má více a může je volněji sdílet s vyšetřujícími policisty. Kromě toho jsou členové INTERPOLu více nasazováni ve vyšetřování a také například při katastrofách nebo při velkých sportovních akcích, na což EUROPOL nemá vůbec mandát.

1.2.4 Evropská policejní akademie - CEPOL

Na Tamperském zasedání Evropské rady v roce 1999 bylo v rámci sjednocování vzdělávacích aktivit zaměřených na vyšší důstojníky policejních sborů (a četnictva, celní správy a dalších orgánů) rozhodnuto o založení Evropské policejní akademie, která byla zřízena v roce 2000.³⁶ Od roku 2005 je agenturou EU s právní subjektivitou.³⁷ Nejedná se o jednu školu, ale funguje jako síť vnitrostátních vzdělávacích zařízení pro vzdělávání vyšších úředníků policejních složek členských států. Cílem CEPOLu je vzdělávání v oblasti policejních systémů ostatních členských států, přeshraniční spolupráce, dále v oblasti unijních nástrojů, zvláště orgánů EU či EUROPOLu a EUROJUSTu.³⁸ Na činnost CEPOLu dále navazuje Evropská síť policejního vzdělávání EPLN a jiné iniciativy (např. Asociace evropských policejních akademií).³⁹

1.2.5 Operativní přeshraniční spolupráce

Velmi důležitou součástí policejní spolupráce v EU je operativní přeshraniční spolupráce sousedících zemí. Z praktických důvodů se tato spolupráce v sousedících státech s navzájem dobrými vztahy intenzivně vyvíjí nezávisle na EU. Jde především o vzájemné sdělování informací atd. Také některé instituty EU pro přeshraniční spolupráci fungovaly v mnoha případech už před jejich plošným zavedením, a to na základě bilaterálních smluv.

³⁵ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu...*, str. 283 – 288.

³⁶ Rozhodnutí Rady ze dne 22. prosince 2000 ustanovující Evropskou policejní akademii.

³⁷ Rozhodnutí Rady ze dne 20. září 2005 o zřízení Evropské policejní akademie.

³⁸ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu...*, str. 459.

³⁹ Více viz PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu...*, str. 460 – 467.

Přeshraniční spolupráci pozvedávají na vyšší úroveň instituty zavedené v schengenském prostoru, především přeshraniční sledování a pronásledování a také zřizování společných center policejní a celní spolupráce na hraničních přechodech, spojené s rušením hraničních kontrol. Tato společná centra hrají důležitou roli také jako prostředník mezi policiemi obou států nejen v příhraničních oblastech.

V mnoha případech jde ale přeshraniční spolupráce dále a na základě bilaterálních smluv a dohod probíhají mezi policisty z obou stran hranice například společné hlídky, společné kontrolní akce, ale také společná školení atd. Tyto aktivity jsou však často podporovány z EU ve formě financí čerpaných z Evropských fondů (více viz kapitola 3.3). Například Německo má s některými státy bilaterální dohody, které překračují možnosti schengenského systému. Příkladem takové bilaterální dohody může být německo-rakouská policejní a soudní dohoda, která vstoupila v platnost 1. prosince 2005 a umožňuje výměnu informací o DNA. Podobná dohoda s Nizozemím vstoupila v platnost 1. září 2006.⁴⁰

1.3 Shrnutí

Spolupráce v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva je velmi rozvinutá a je v současnosti také jednou z nejvíce rozvíjejících se oblastí evropské spolupráce. Nový impuls k jejímu prohlubování dal vstup Lisabonské smlouvy v platnost.

Policisté členských států mají hodně možností, jak spolupracovat s orgány jiných zemí EU. Tato spolupráce může nabývat více forem nebo jejich kombinací. Nejdůležitějšími formami jsou spolupráce v rámci Schengenu a s ním souvisejících kompenzačních opatření, tvorba společných vyšetřovacích týmů, spolupráce v rámci EUROPOLu a operativní přeshraniční policejní spolupráce. Příkladně spolupracující policista může být například důstojník pracující v EUROPOLu a účastníci se v podpůrné funkci na jednom ze společných vyšetřovacích týmů. Tento tým může získávat informace ze SIS a tak dále. Policisté mohou rovněž využít možnosti studovat na Evropské policejní akademii, spoluprací v oblasti vzdělávání se tato práce ale více nebude zabývat.

Druhá kapitola této práce se bude zabývat tím, zda se do policejní spolupráce zapojují ČR a Německo, případně kterých forem spolupráce nejvíce využívají.

⁴⁰ BUNDESMINISTERIUM DES INNERN [online]. Polizeiliche Zusammenarbeit.

2 Zapojení české a německé policie do spolupráce v rámci EU

2.1 Struktura policejních složek SRN

SRN byla zakládajícím členem Evropského společenství, v současné době je nejlidnatějším státem EU a také jejím hlavním hospodářským tahounem. Společně s Francií se o Německu mluví jako o hybateli evropské integrace. Německo bylo jedním z iniciátorů Schengenských dohod a dále se podílí na prohlubování spolupráce v oblasti PSBP, např. 27. května 2005 bylo jedním ze sedmi států, které v německém Prümu podepsaly Prümskou úmluvu, u které se v blízké době očekává její začlenění do právního rámce EU, podobně jako tomu bylo u Schengenské dohody. V Německu vedle sebe působí paralelně federální složky policie a policejní složky jednotlivých spolkových zemí (Landespolizeien). Spolkovému ministerstvu vnitra (Bundesministerium des Innern, BMI) podléhá Spolková policie (Bundespolizei, BPOL) a také Spolkový úřad vyšetřování (Bundeskriminalamt, BKA).

Základním kamenem policejního systému jsou zemské policejní složky,⁴¹ z nichž pro účely této práce jsou důležité především Bavorská policie a Saská policie, protože právě Bavorsko a Sasko mají společnou hranici s ČR.

2.1.1 Federální policie (Bundespolizei)

Moderní dějiny německé policie se započaly v roce 1951, kdy vznikla jako Federální pohraniční stráž (Bundesgrenzschutz). V roce 2005 byla přejmenována na Federální policii, v roce 2008 proběhla její poslední velká reforma a od tohoto roku platí její současná organizační struktura. Reformou vzniklo roku 2008 Spolkové policejní prezidium v Postupimi (Bundespolizeipräsidium, BPP) a devět jemu podřízených regionálních policejních ředitelství (Bundespolizeidirektionen). Dále k BPOL patří policejní ředitelství federálních pohotovostních jednotek a spolková policejní akademie.

Mezi nejdůležitější úkoly BPOL patří ochrana hranic, zajišťování bezpečnosti letecké a železniční dopravy a dále např. ochrana federálních orgánů nebo zásahy při přírodních katastrofách. Důležitou součástí její činnosti je mezinárodní spolupráce v oblasti bezpečnosti a její příslušníci působí například v agentuře FRONTEX a účastní se různých projektů s mezinárodní účastí. Účastní se také mezinárodních zásahů v zahraničí v rámci OSN, EU

⁴¹ FILÁK, A., BOHMAN, M. *Policie evropských zemí...*, str. 28.

nebo OBSE.⁴² BPP dohlíží na činnost BPOL a je odpovědné za strategické řízení. Má zvláštní oddělení pro mezinárodní záležitosti a evropskou spolupráci (Oddělení 4), kterému podléhají mimo jiné referát 41 (evropská spolupráce, FRONTEX), pod který spadají i společná centra policejní a celní spolupráce, a referát 42 (bilaterální a mezinárodní spolupráce).⁴³ Struktura BPP viz Příloha 2.

2.1.2 Spolkový úřad vyšetřování (Bundeskriminalamt)

BKA vznikl stejně jako BPOL v roce 1951 a sídlí ve Wiesbadenu. Jeho úkolem je boj s trestnou činností (zejména terorismem, organizovaným zločinem, extremismem atd.), strategické plánování, sběr informací, odborný policejní výcvik, koordinace spolkových kriminálních úřadů a mezinárodní policejní spolupráce. BKA je národní ústřednou INTERPOLU a národní jednotkou EUROPOLu.⁴⁴ Mezinárodní spoluprací se zabývá především jedno z devíti oddělení BKA - oddělení IK (mezinárodní koordinace, Internationale Koordinierung) a dále oddělení ZD (ústřední kriminálněpolicejní služby, zentrale kriminalpolizeiliche Dienste). Část struktury BKA viz Příloha 3.

Součástí BKA - oddělení ZD ve Wiesbadenu je také německá národní jednotka SIRENE. Ta má přes 60 zaměstnanců a zprostředkovává informace národním centrálám SIRENE ostatních států schengenského prostoru, ale také například regionálním ředitelstvím, spolkovým ministerstvům vnitra, spravedlnosti nebo zahraničí, zemským úřadům vyšetřování nebo státním zastupitelstvím.⁴⁵

2.1.3 Bavorská policie (Bayerische Polizei)

Nejvyšší institucí bavorské policie je Bavorské ministerstvo vnitra. Dohlíží na devět regionálních policejních prezidií (PP), které se dále dělí na inspektoráty. S ČR sousedí PP Oberfranken (sídlo Bayreuth), PP Oberpfalz (Regensburg) a PP Niedebayern (Straubing).

Koordinační funkci má zemský úřad vyšetřování (Landeskriminalamt, LKA) v Mnichově. Jeho úkolem je shromažďování a poskytování informací a strategické plánování. Krom toho se

⁴² BUNDESPOLIZEI [online]. BPOL - Aufgaben.

⁴³ BUNDESPOLIZEI [online]. Bundespolizeipräsidium – Organisationsplan.

⁴⁴ BUNDESKRIMINALAMT [online]. *Das Bundeskriminalamt. Das Profil*, str. 14-15.

⁴⁵ BUNDESKRIMINALAMT [online]. Die SIRENE als zentrale Informationsknoten.

podílí na vyšetřování závažných kriminálních činů, např. těch týkajících se výbušnin nebo jedovatých materiálů, extremismu nebo vlezrady a ohrožování bezpečnosti.⁴⁶

Také bavorská policie se zapojuje do mezinárodní spolupráce. Bavorští policisté slouží u EUROPOLu i INTERPOLu a působí také ve společném centru policejní a celní spolupráce ve Schwandorfu (více viz kapitola 3.4.2).⁴⁷

2.1.4 Saská polizie (Polizei Sachsen)

Struktura saské policie je podobná té bavorské. Oddělení 3 saského ministerstva vnitra je zároveň Zemské policejní prezidium Saska. Podléhá mu mimo jiné sedm policejních ředitelství (Polizeidirektion, PD). S ČR sousedí čtyři PD: PD Oberlausitz-Niederschlesien, PD Oberes Elbtal-Osterzgebirge, PD Chemnitz-Erzgebirge a PD Südwestsachsen. Koordinační funkci má analogicky k Bavorsku LKA v Drážďanech, který je zodpovědný za boj se závažnou formou kriminality.⁴⁸ I saská policie se zapojuje do mezinárodní spolupráce, v prosinci 2007 bylo například založeno společné česko-německé centrum Petrovice (na hraničním přechodu Petrovice – Bahratal, ve kterém působí i saští policisté (viz kapitola 3.4.2).

2.2 Struktura policejních složek ČR

Policie České republiky (PČR) vznikla 21. června 1991 a je podřízena ministerstvu vnitra. Její činnost řídí policejní prezidium (PP ČR), kterému po reformě z 1. ledna 2010 podléhá 14 krajských ředitelství policie (KŘ), jejichž územní obvody se shodují s kraji.⁴⁹ S Německem má společnou hranici pět krajů – Liberecký, Ústecký, Karlovarský, Plzeňský a Jihočeský. Před reformou byla struktura PČR tříúrovňová, z bývalých okresních ředitelství zůstaly nyní pouze územní odbory vnější služby a územní odbory služby kriminální policie a vyšetřování. Ty ale provádějí pouze tzv. základní policejní činnosti.

Dalšími organizačními jednotkami jsou útvary s celostátní působností (zabývající se specializovanou činností, například útvar pro odhalování organizovaného zločinu) a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. V zahraniční spolupráci je činný především Úřad služby kriminální policie a vyšetřování PP ČR, jehož součástí je národní jednotka EUROPOLu i ústředna INTERPOLu a národní centrála SIRENE, a dále Odbor mezinárodních vztahů PP ČR,

⁴⁶ POLIZEI BAYERN. LANDESKRIMINALAMT [online]. *Bayerisches Landeskriminalamt*.

⁴⁷ BAYERISCHES STAATSMINISTERIUM DES INNERN. [online]. *Internationale Polizeiliche Zusammenarbeit*.

⁴⁸ POLIZEI SACHSEN [online]. *Das LKA Sachsen - die Zentralstelle für die polizeiliche Verbrechensbekämpfung*.

⁴⁹ O reformě policie a její struktuře více viz

<http://www.policie.cz/clanek/reforma-policie-cr-sluzba-v-novych-podminkach-191470.aspx>.

který koordinuje aktivity PČR v rámci EU, zastupuje PČR v rámci různých pracovních skupin Rady, provádí výběrové řízení na posty styčných důstojníků, dohlíží na činnost společných center policejní a celní spolupráce nebo také zajišťuje účast českých policistů v zahraničních misích aj.⁵⁰ Struktura PPČR viz Příloha 4.

Podle okruhu činnosti patří jednotliví čeští policisté k různým službám, jako je například služba pořádkové policie, kriminální nebo dopravní policie aj. Na přeshraniční spolupráci se podílí převážně cizinecká policie.⁵¹

2.3 Česko-německá spolupráce v rámci Schengenu

Zatímco Německo bylo (spolu s Francií) iniciátorem Schengenské dohody a jedním z pěti států, které ji v roce 1985 podepsaly, Česká republika přistoupila k Schengenu až v roce 2007. Přijetí do schengenského prostoru bylo pro ČR symbolickým dovršením integrace do západní Evropy. Mezi jejím vstupem do EU a plným zapojením do Schengenu uplynuly ale více než tři roky plné intenzivních příprav.⁵² Spolu s ČR vstoupilo do Schengenu dalších osm států EU (Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko), počet schengenských států tak vzrostl z 15 na 24 a hradby „pevnosti Schengen“ se významně posunuly na východ.⁵³

Zatímco ze strany ČR bylo odstraňování hraničních kontrol většinou provázeno euforií a premiér Mirek Topolánek ho dokonce přirovnal ke stříhání drátů po sametové revoluci,⁵⁴ na západě a i v Německu ho provázely spíše obavy z přílivu nelegálních migrantů a nárůstu kriminality. Vstup ČR do Schengenu proto provázelo důsledné zavádění kompenzačních opatření a kontroly jejich plnění ze strany EU. ČR se snažila zavádět všechna opatření schengenského aquis dříve, než bylo nutné, a tak bylo např. možné, aby čeští policisté pokračovali v pronásledování podezřelé osoby na území Německa i Rakouska na základě bilaterálních smluv ještě před vstupem ČR do EU.⁵⁵

Jak ČR, tak Německo využívají **Schengenský informační systém** a v obou zemích jsou reakce na jeho zavedení veskrze pozitivní. Německo začalo využívat SIS hned v roce 1995 se

⁵⁰ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY [online]. Odbor mezinárodních vztahů. Kontakty a náplň činnosti.

⁵¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Pomáhat a chránit, str. 64.

⁵² Kontroly na mezinárodních letištích byly z praktických důvodů zrušeny až 30. března 2008.

⁵³ Česká republika vstupuje do Schengenu. Evropa volnou cestou.

⁵⁴ TOPOLÁNEK, M. *Schengen a Evropa konečně bez bariér*.

⁵⁵ EUROSKOP.CZ [online]. Příprava ČR na vstup do Schengenu.

vstupem SPÚ v platnost. Reakce na jeho zavedení jsou veskrze pozitivní, podle BKA pátrání v SIS naprosto upozadilo pátrání v rámci INTERPOLu.⁵⁶ BKA vyzdvihuje hlavně velkou rychlost, s jakou lze vyhledat údaje v SIS, dále shodný právní základ ve všech státech, právní závaznost údajů a přísné předpisy na ochranu osobních údajů.⁵⁷ České orgány začaly SIS využívat 1. září 2007, tedy tři měsíce před odstraněním hraničních kontrol.

Podle českých kriminalistů přineslo využívání SIS velkou příležitost pro boj se zločinem. Do konce roku 2008, tj. zhruba za rok fungování SIS v ČR vypátrali podle údajů serveru euroskop.cz kriminalisté s jeho pomocí přes 500 zločinců.⁵⁸ Po třech letech jeho fungování zhodnotil ředitel Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování plk. JUDr. Jan Noga přínos SIS jako „mimořádně pozitivní“ a dále uvedl, že by před spuštěním SIS uvedené výsledky v mezinárodní policejní spolupráci nebyly v takovém rozsahu vůbec možné.⁵⁹

V roce 2010 obsahoval SIS téměř dva miliony českých záznamů (z celkem téměř 36 milionů). Na základě českých záznamů bylo od ledna do listopadu 2010 v Německu podle čl. 95 SPÚ zadrženo 34 osob (téměř 13 % z celkových 267 zadržených v zahraničí na český záznam). Naopak na základě německých záznamů bylo v ČR zadrženo 55 osob (téměř 19% z 294 zadržení v ČR na zahraniční záznam).⁶⁰ Informace o dalších pátráních podle SPÚ (nežádoucí osoby podle č. 96 SPÚ, pohřešované osoby podle čl. 97 SPÚ a další) viz Příloha 5. Celkový počet zásahů v Německu na Český záznam byl 564, což činí 16 % z celkem 3455 zásahů v cizině na český záznam.⁶¹ To je poměrně velký podíl na pátrání, který je nejspíš dán tím, že Německo je rozlehlý stát a soused ČR. Zajímavé srovnání se nabízí ve srovnání s pátráním ve Velké Británii na český záznam. Tam ročně dochází k zadržení cca 60 osob ročně, tzn. téměř dvakrát více než v Německu.⁶²

Na základě SPÚ se čeští a němečtí policisté účastní také **přeshraničního sledování a pronásledování**. V roce 2010 proběhlo celkem 29 přeshraničních sledování do ČR, z toho 21

⁵⁶ BUNDESKRIMINALAMT [online]. Unterschiede zwischen SIS-Fahndung und Interpol-Fahndung.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ Euroskop.cz [online]. Vstup ČR do Schengenu přinesl spíše pozitiva.

⁵⁹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY [online]. Schengenský informační systém slaví narozeniny.

⁶⁰ Přehled zásahů NC SIRENE na záznamy v SIS ve vztahu k Německu..., poskytnuto Michalem Weißem z Národní centrály SIRENE, v osobním rozhovoru s autorkou, 6. 5. 2011.

⁶¹ Přehled zásahů NC SIRENE na záznamy v SIS ve vztahu k Německu..., poskytnuto Michalem Weißem z Národní centrály SIRENE, v osobním rozhovoru s autorkou, 6. 5. 2011.

⁶² Národní centrála SIRENE – přehled 2010, poskytnuto Michalem Weißem z Národní centrály SIRENE, v osobním rozhovoru s autorkou, 6. 5. 2011.

z Německa, a 17 sledování z ČR, z toho 4 do Německa (stejný počet do Polska a na Slovensko). Přeshraničních pronásledování bylo z ČR 8, z toho 4 do Německa (a 4 do Polska), zatímco do ČR jich bylo 21, z toho 14 z Německa (6 z Rakouska a 1 z Polska).⁶³ Přehledná tabulka přeshraničních operací viz Příloha 6. Tato čísla potvrzují, že Německo je ve využívání těchto institutů velmi aktivní. Podle Michala Weiße z NC SIRENE jsou němečtí policisté v tomto směru někdy až příliš aktivní a došlo i k případům, kdy pronásledovali české občany v civilním oblečení a bez označení, což odporuje SPÚ. Přesto je podle něj spolupráce s Německem v tomto směru velmi dobrá a občasné nedorozumění jsou dána právě intenzitou probíhající spolupráce.⁶⁴

Německo také využívá možnosti vyslat do ČR styčné důstojníky. V současnosti jsou v ČR akreditováni dva němečtí styční důstojníci, zatímco v Německu není akreditován žádný styčný důstojník. Podle Davida Předoty z policejního prezidia se pojem styčný důstojník v ČR používá pouze pro označení policistů v zahraničních misích nebo u zastupitelských úřadů, nejde o policisty ve společných centrech. Česká republika vysílá policejní styčné důstojníky do těch zemí, s jejichž občany je v ČR nějaký problém, nebo s kterými je problémová komunikace, takže to, že v Německu žádný není, je vlastně způsobeno dobrými vzájemnými vztahy.⁶⁵ Česká republika má akreditované styčné důstojníky například v Rusku, Rumunsku, Srbsku nebo ve Vietnamu (zde se logicky nejedná o styčné důstojníky podle SPÚ, ale o policisty vyslané na základě bilaterálních dohod).⁶⁶

2.4 Česko-německá účast v EUROPOLU

Jak Německo, tak ČR jsou členy EUROPOLu. ČR spolupracovala na některých projektech EUROPOLu už před vstupem do EU. PČR se podílela například na tvorbě katalogu syntetických drog nebo využívala informací o padělání eura poskytnutých EUROPOLem. ČR měla také zástupce na jednání pracovních skupin k nelegální migraci nebo k východoevropskému organizovanému zločinu.⁶⁷ Dohoda o spolupráci mezi EUROPOLem a ČR byla podepsána už 5. března 2002, v rámci odboru mezinárodní policejní spolupráce PP ČR byla zřízena skupina EUROPOL a do centrály EUROPOLu v Haagu byl vyslán první

⁶³ Přeshraniční operace 2010, poskytnuto Michalem Weißem z Národní centrály SIRENE, v osobním rozhovoru s autorkou, 6. 5. 2011.

⁶⁴ Michael Weiß, Národní centrála SIRENE, v osobním rozhovoru s autorkou, 6. 5. 2011.

⁶⁵ David Předota, Oddělení mezinárodních vztahů PP ČR. Emailová zpráva autorce ze dne 20. 4. 2011.

⁶⁶ Tamtéž.

⁶⁷ GRÉGR, V. *Postup v jednání mezi Europolem a Českou republikou*.

styčný důstojník. Na tuto spolupráci pak ČR navázala po jejím plném zapojení do EUROPOLu 1. září 2004. Nejproblematictější oblastí bylo pro ČR zajištění vysokých evropských standardů ochrany osobních údajů, což iniciovalo vznik Úřadu na ochranu osobních údajů v roce 2000.

Národní jednotka EUROPOLu ČR spadá pod Úřad služby kriminální policie a vyšetřování PP ČR a analogicky národní jednotkou EUROPOLu v SRN je BKA, tzn., že tyto úřady jsou jediným styčným bodem mezi národními policiemi a národními jednotkami ostatních členských států. Hlavními úkoly je tedy poskytovat EUROPOLu informace, a to z vlastní iniciativy nebo na vyžádání, a naopak od EUROPOLu požadovat informace relevantní pro národní policii. Zároveň BKA zprostředkovává informace i zemským policejním a celním úřadům.

Spolupráce v rámci EUROPOLu probíhá většinou formou účasti v jednom z analytických projektů EUROPOLu. Podle plk. Mgr. Ivy Petráčkové, vedoucí české národní jednotky Europolu, běží takových analytických projektů v současné době 19, německá a česká policie spolupracují například na projektu zabývajícím se ilegální migrací a SRN iniciuje nový pracovní soubor zabývajícím se paděláním farmaceutik, do kterého se pravděpodobně ČR také zapojí.⁶⁸ Spolupráce v EUROPOLu tedy závisí především na problémových tématech a na tom, zda je oba státy považují za aktuální hrozbu.

Česká republika má na svůj počet obyvatel v EUROPOLU poměrně vysoké zastoupení - v EUROPOLu jsou dva styční důstojníci, kteří jsou zaměstnanci PČR, a dalších dvanáct českých občanů je zaměstnanci EUROPOLu.⁶⁹

2.5 Společné vyšetřovací týmy

Institutem s velkým potenciálem je tvorba JITs. Informace o tvorbě JITs jsou velmi útržkovité, protože se jedná o policejní týmy pracující na odkrývání organizované kriminality, což je činnost, které přílišná publicita neprospívá. Například v roce 2008 se německé orgány podle ročenky BMI účastnily pěti JITs (z toho jednoho společného se Slovenskem).⁷⁰ Podle BMI měla tvorba JITs v roce 2008 velký potenciál stát se v budoucnosti důležitým instrumentem v boji proti kriminalitě,⁷¹ ale zdá se, že ho plně nevyužila. Podle Ivy Petráčkové z národní

⁶⁸ Iva Petráčková, plk. Mgr., vedoucí národní jednotky EUROPOLu, v osobním rozhovoru s autorkou, 6. 5. 2011.

⁶⁹ KOPIC, J. Otázky pro plk. Mgr. Ivu Petráčkovou, vedoucí Národní jednotky Europolu.

⁷⁰ BMI [online]. Bericht. Der Erweiterte Schengenraum – eine Bilanz für Deutschland, str. 28.

⁷¹ BMI [online]. Bericht. Der Erweiterte Schengenraum – eine Bilanz für Deutschland, str. 28..

jednotky EUROPOLu je problémem při vytváření JITs hlavně rozpoznat okamžik, kdy je vhodné JIT vytvořit.⁷² Když se pátrání teprve rozbíhá, není jasné, zda půjde o problém s takovým rozsahem, aby se zřizování JIT vyplatilo. Pokud je ale vyšetřování už v plném proudu, nemá cenu měnit zaběhnuté způsoby spolupráce (běžnou výměnu informací a právní pomoc). Kromě toho je tvorba JIT poměrně finančně náročná. S Německem v současnosti žádný JIT neexistuje, ČR v současnosti spolupracuje na jednom JIT, a to s Velkou Británií.⁷³ Podle Ivy Petráčkové ale zároveň nelze říct, že by pět JITs ročně ze strany Německa nebo jiného státu bylo málo, protože pokud je JIT úspěšný, většinou vede k odhalení nějakého závažného zločinu nebo velké organizované skupiny.

2.6 Shrnutí

Zatímco Německo jako zakládající člen EHS a iniciátor Schengenských dohod se do všech forem spolupráce zapojovalo od jejich počátku, Česká republika musela mnohé dohánět. Přesto se dá říci, že se do evropské policejní spolupráce zapojila bez problémů a ve velké míře využívá téměř všech forem spolupráce. Nejintenzivněji obě země spolupracují zřejmě v oblasti Schengenu, což je dáno jejich poměrně dlouhou hranicí. Obě země aktivně využívají SIS a dochází k poměrně častému přeshraničnímu sledování a pronásledování hlavně z německé strany hranice na tu českou. Obě země také v rámci EUROPOLu často spolupracují ve stejných analytických skupinách. Obě země se v rámci možností a podle potřeby zapojují do tvorby JITs, i když tato forma spolupráce je dosud poměrně neprozkoumanou oblastí s velkým nevyužitým potenciálem.

Právě kvůli délce společné hranice je pro česko-německé policisty důležitá operativní přeshraniční spolupráce. Na tu se zaměří třetí kapitola této práce.

⁷² Iva Petráčková, plk. Mgr, vedoucí národní jednotky EUROPOLu, v osobním rozhovoru s autorkou, 6. 5. 2011.

⁷³ Tamtéž.

3 Česko-německá policejní spolupráce v pohraničí

3.1 Česko-německá přeshraniční policejní spolupráce před vstupem ČR do EU

Kořeny policejní spolupráce mezi ČR a Německem spadají už do devadesátých let 20. století a bilaterální smlouvy mezi nimi uzavřené byly posléze vzorem pro bilaterální smlouvy mezi ČR a ostatními sousedy. Dne 19. září 2000 byla podepsána *Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech* (dále *Smlouva mezi ČR a SRN o spolupráci*), která vstoupila v platnost 1. srpna 2002 a která je jednou z nejdůležitějších bilaterálních smluv mezi ČR a Německem týkajících se policejní spolupráce. Tato smlouva podepsaná „v úmyslu zintenzivnit oboustranné vztahy“, ⁷⁴ zavedla některé instituty schengenské spolupráce o čtyři roky dříve, než se ČR stala členem EU. V článku 1 smlouva zavazuje obě strany k zintenzivnění přeshraniční spolupráce „při potírání trestné činnosti, jakož i při ochraně veřejného pořádku a bezpečnosti,“ v článku 2 definuje orgány, kterých se přeshraniční spolupráce týká. Jsou to v podstatě česká krajská ředitelství v krajích sousedících s Německem a saská a bavorská policejní prezidia sousedící s ČR a kromě toho i některé celní orgány. *Smlouva* v čl. 3 zakotvuje následující formy spolupráce:

- výměna informací
- sladění komunikační sítě (určení kontaktních osob, vysílání pověřených konzultantů...)
- poskytování technických prostředků
- opatření v oblasti vzdělání a výcviku (předávání zkušeností, výuka jazyka, školení specialistů...)
- posílení koordinace policejních zásahů (určení koordinačních pracovišť, společné vypracovávání situačních zpráv, provádění koordinovaných opatření na obou stranách hranice)

V čl. 4 *Smlouva se SRN o spolupráci* také zakotvuje zvláštní formy spolupráce, které fungují na základě podané žádosti o pomoc. Žádosti o pomoc mají být vyřizovány přes národní ústředny, tedy přes Odbor mezinárodní spolupráce PP ČR a BKA v Německu, pokud nejsou důvody k přímému podání žádosti. Smlouva také určuje, jakých záležitostí se tato žádost

⁷⁴ *Smlouva mezi ČR a SRN o spolupráci...*, preambule.

může týkat, jedná se mimo jiné o zjišťování informací o vozidlech, o dokladech k vozidlům, o zbraních, dále jde o zjišťování totožnosti osob, vyhledávání, zajišťování a vyhodnocování stop a sdělování informací z policejních šetření i z informačních systémů.

Dále smlouva zakotvuje fungování společně obsazených služeben (čl. 5), vytváření společných hlídek a kontrolních skupin a provádění společných zásahů, pátracích a preventivních akcí (čl. 6). V článku 8 smlouva zakotvuje institut přeshraničního pronásledování. Dále se zřizují ohlašovací služba, kterou se budou orgány smluvních států navzájem informovat o nelegální migraci (čl. 9), a společné porady (čl. 10).

Důležitý je článek 14, který stanoví, že má-li smluvní stát za to, že některé opatření podle této smlouvy mohou omezit jeho svrchovanost, ohrozit bezpečnost nebo jiné podstatné zájmy, může opatření odepřít.⁷⁵

Další důležitou smlouvou je *Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 a usnadnění jejího používání* (dále *Smlouva mezi ČR a SRN o dodatcích k Evropské úmluvě*), která byla podepsána 2. února 2000 a v platnost vstoupila 19. června 2002. Smlouva Evropskou úmluvu o vzájemné pomoci ve věcech trestních podstatně rozšiřuje. Důležitými instituty, které zřizuje, jsou sledování telekomunikačního provozu, přeshraniční sledování, sledovaná zásilka, skryté vyšetřování, spolupráce při vyšetřování a styk policejních orgánů při právní pomoci.⁷⁶ Velmi zajímavým institutem je zvláště skryté vyšetřování, které umožňuje smluvnímu státu umístit se souhlasem druhého státu na jeho území policejního úředníka, který má postavení tajného agenta,⁷⁷ což je poměrně silný zásah do územní výsosti státu.⁷⁸

Policejní spolupráce byla už před vstupem ČR do EU na velmi dobré úrovni, která odpovídala celkovým dobrým vztahům ČR a Německa na přelomu tisíciletí. K dalšímu velkému posunu pak došlo se vstupem ČR do schengenského prostoru. Podle některých policistů ovšem došlo

⁷⁵ *Smlouva mezi ČR a SRN o spolupráci...*, čl. 1 – 14.

⁷⁶ *Smlouva mezi ČR a SRN o dodatcích k Evropské úmluvě...*, čl. 17 – 23.

⁷⁷ Podle německého práva má pozici „Verdeckter Ermittler“.

⁷⁸ *Smlouva mezi ČR a SRN o dodatcích k Evropské úmluvě...*, čl. 21

i ke zhoršení bezprostředních možností komunikace, protože odpadla služba „bok po boku“ při hraničních kontrolách na přechodech.⁷⁹

3.2 Nové formy přeshraniční spolupráce v souvislosti se vstupem ČR do Schengenu

Navzdory obavám skeptiků nedošlo po odstranění hraničních kontrol v roce 2007 k velkému vzrůstu kriminality v pohraničí, jak bylo očekáváno. Podle zprávy BMI tomu tak bylo zvláště díky intenzivní spolupráci spolkové policie, zemských policií a českých úřadů a také díky systému pravidelných kontrol. Ke zhoršení situace došlo ve větší míře pouze v oblasti krádeží aut v německých příhraničních regionech, a to jak těch hraničících s ČR, tak těch na hranicích s Polskem.⁸⁰

Přeshraniční spolupráce probíhala intenzivně již před vstupem ČR do Schengenu, a to na základě bilaterálních smluv,⁸¹ které umožňovaly policejním orgánům výměnu informací, organizaci společných hlídek nebo společné působení při mimořádných situacích.⁸² Již před českým přistoupením k Schengenu fungoval v Bavorsku po dlouhou dobu spojovací úřad Furth im Wald/Brod nad lesy, než byly v prosinci 2007 zřízeny GZ Schwandorf a GZ Petrovice.

Přeshraniční sledování, zakotvené už bilaterální smlouvou s Německem, se stalo po vstupu ČR do Schengenu velmi důležitou součástí kompenzačních opatření a něčím, bez čeho už se dnes policie v příhraničí neobejde.⁸³ Naproti tomu k přeshraničnímu pronásledování docházelo na počátku poměrně zřídka.⁸⁴ Podle zprávy BMI pronásledování v roce 2008 komplikovaly především časově a územně omezená práva pronásledujícího policisty a také to, že podle SPÚ nesmí pronásledovaného zadržet atd. Další překážkou byly dosud nedostatečně zkoordinované komunikační kanály, především radiokomunikace.

Vstup ČR do schengenského prostoru přinesl oběma policejním sborům nové možnosti, kterých začaly téměř ihned využívat. Kromě celostátních aktivit, jako je využívání SIS, dostala se zrušením hraničních kontrol nový impuls hlavně policejní spolupráce v česko-německém

⁷⁹ Thomas Plößl, Pressesprecher, Polizeipräsidium Oberpfalz. Emailová zpráva autorce ze dne 10. 5. 2011.

⁸⁰ BMI [online]. Bericht. Der Erweiterte Schengenraum – eine Bilanz für Deutschland, str. 6.

⁸¹ EUROSOP.CZ [online]. *Postupné zavádění schengenských standardů.*

⁸² Např. působení týmu 33 českých policistů v Německu při konání Mistrovství světa ve fotbale 2006.

⁸³ Tamtéž, str. 14.

⁸⁴ Přesnější statistiky přeshraničních operací na česko-německých hranicích viz kapitola 2. 4. a Příloha 6.

příhraničí. Velkým přínosem bylo především zřízení dvou společných center policejní a celní spolupráce (viz kapitola 3.4.2).

3.3 Finanční podpora přeshraniční spolupráce ze strany EU

K rozvoji přeshraniční spolupráce mohou čeští i němečtí policisté využít financí z Evropských fondů, čehož také v hojné míře využívají. V době vstupu ČR do EU byly pro spolupráci subjektů z více členských zemí určeny tzv. Iniciativy Společenství. V období 2000 až 2006 byla pro přeshraniční spolupráci regionů určena iniciativa Interreg IIIA, která dala v nadcházejícím období 2007 až 2013 vzniknout novému cíli politiky hospodářské a sociální soudržnosti – Evropské územní spolupráci. Nynější operační programy pro přeshraniční spolupráci probíhají tedy v jejím rámci.⁸⁵

V letech 2004 - 2006 využily česká a německá policie v rámci programu Interreg IIIA zdrojů z programů *Interreg IIIA Česko-Bavorsko* a *Interreg IIIA Česko-Sasko*. V rámci Evropské územní spolupráce v současnosti česká a německá policie čerpají zdroje z programů *Cíl 3 Česká republika - Svobodný stát Bavorsko 2007—2013* a *Cíl 3 na podporu přeshraniční spolupráce 2007—2013 mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou*.

3.3.1 Program iniciativy společenství Interreg IIIA (2000-2006)

Interreg IIIA byl nejrozsáhlejší iniciativou společenství. Byl zkoordinován s programem Phare CBC⁸⁶ tak, aby byl ČR umožněn plynulý přechod na Interreg IIIA poté, co vstoupí do EU. Interreg IIIA byl financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Odpovědným orgánem na české straně bylo na české straně Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Odbor přeshraniční spolupráce a na německé straně Saské státní ministerstvo hospodářství a práce a Bavorské státní ministerstvo hospodářství, infrastruktury, dopravy a technologie.⁸⁷

V rámci **Interregu IIIA Česko – Sasko** byly poslední peníze vyčerpány v roce 2009. Úspěšné projekty byly realizovány například v rámci spolupráce saského policejního ředitelství Chemnitz-Erzgebirge a českého krajského ředitelství ústeckého kraje. V roce 2006 tak bylo pořízeno vozidlo pro kontrolu nebezpečných nákladů a nákladních automobilů vybavené

⁸⁵ Přehled všech projektů Policie ČR spolufinancovaných z EU viz

<http://www.policie.cz/soubor/prehled-projektu-policie-cr-vydaje-v-letech-k-30-06-2010-xls-155079.aspx>.

⁸⁶ Program Phare CBC (Cross Border Co-operation) byl program podporující rozvoj příhraničních oblastí nečlenských zemí EU, do kterého se ČR zapojovala od roku 1994. Více viz

<http://www.crr.cz/cs/programy-eu/predvstupni-programy/cbc-phare/>.

⁸⁷ Více k programu Interreg III na stránkách Evropské komise, viz

http://ec.europa.eu/regional_policy/interreg3/foire/faq1_de.htm.

nejnovější technikou, které je pravidelně dvakrát měsíčně nasazováno na obou stranách hranice. Kontroly s ním provádí vždy jeden příslušník saské a jeden české policie. V roce 2007 bylo pořízeno druhé vozidlo, které je určeno pro preventivní akce jako například akce na podporu bezpečnosti silničního provozu pro děti, akce drogové prevence atd. Třetím vozidlem pořízeným za peníze z programu Interreg III je společné velící vozidlo, které slouží k provádění společných hlídek, k pátrání po pohřešovaných osobách nebo ke koordinaci velkých policejních zásahů při zvláštních událostech.⁸⁸ Dalším příkladem úspěšného projektu, na který byly získány peníze z programu Interreg IIIA, může být projekt Podest, který byl realizován mezi lety 2004 a 2006 a měl za cíl sladit komunikační sítě policie ČR a saské policie. Na tomto projektu spolupracovaly LKA Sachsen a PP ČR a podařilo se vytvořit nástroje pro výměnu dat mezi specializovanými softwarovými aplikacemi obou policií, dále proběhla různá setkání a oboustranná školení atd. Na tento projekt bylo z ERDF získáno 187 500 euro.⁸⁹ Poslední příklad může být menší projekt saského LKA (z ERDF získáno 11 250 euro), tentokrát s cílem zlepšení přeshraniční policejní spolupráce v oblasti ochrany svědků. V rámci tohoto projektu probíhaly v letech 2003 a 2004 různé workshopy saských, českých, ale i polských policistů.⁹⁰ Z programu Interreg IIIa byla také zčásti financována společná hlídková loď Europa pro saské policisty a poříční policisty z ústeckého KŘP.⁹¹

V rámci programu **Interreg IIIA Česko - Bavorsko** čerpalo peníze například policejní prezidium Oberfranken společně s krajským ředitelstvím Plzeň na společnou protidrogovou kampaň.⁹²

3.3.2 Operační program Evropské územní spolupráce Cíl 3 (2007 – 2013)

Na úspěšný program Interreg IIIA Česko – Sasko navázal program Evropské územní spolupráce „**Cíl 3/Ziel 3 na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2007-2013**“, kterého plně využívá KŘP v Ústí nad Labem ve spolupráci s PD Chemnitz – Erzgebirge (zatím 3 projekty) a také ve spolupráci s PD

⁸⁸ POLIZEI SACHSEN [online]. Historie.

⁸⁹ Společný technický sekretariát Interreg IIIA. Interreg IIIA 2000 – 2006. *Program iniciativy Společenství...*, str. 40 – 42.

⁹⁰ Interreg III A - Hallo Nachbar. Projektdatenbank [online]. Projekt Grenzüberschreitender Zeugenschutz.

⁹¹ POLIZEI SACHSEN [online]. Das Projekt.

⁹² EUREGIO EGRENSIS [online]. Liste geförderter Großprojekte.

Osterzgebirge – Oberschlesien (zatím také 3 projekty) a se zemským policejním ředitelstvím centrálních služeb (jeden společný projekt).⁹³

Prvním projektem, kterého se ústecké KŘ účastní společně s PD Chemnitz - Erzgebirge, je „Zlepšení bezpečnosti na česko-saském pohraničí - služební kynologie“. V rámci tohoto projektu probíhají pravidelně společné hlídky českých a německých psovodů. V roce 2010 to bylo celkem třicet osmihodinových hlídek, přičemž vždy po čtyřech hodinách dochází k přejezdu policistů na druhou stranu hranice, kde hlídka pokračuje. Kromě toho byly v roce 2010 z tohoto fondu také financovány tři speciální vozy pro saské psovody. Druhým ze současně probíhajících projektů je „Zlepšení bezpečnosti v česko-saském příhraničí - potírání extremismu/mobile monitoring center“. Těžiště tohoto projektu je společné vzdělávání saských a českých policistů, v roce 2011 je také v plánu zakoupení nového speciálního vozidla. Třetím ze společných projektů s Chemnitz – Erzgebirge je projekt „Zlepšení bezpečnosti v česko-saském příhraničí - silniční doprava“. V rámci tohoto programu bylo v roce 2010 realizováno 63 společných silničních kontrol. Tyto kontroly se často zaměřovaly na nákladní dopravu, nebo se konaly kvůli zvláštním probíhajícím akcím, například motocyklovým závodům atd. Proběhlo také několik velkých společných silničních kontrol. Jako příklad může posloužit společná akce ze srpna 2009, kdy 200 saských a 21 českých policistů během sedmi hodin zkontrolovalo 579 osob. Zjistili dva trestné činy a dvanáct přestupků. Všechny tři projekty jsou navíc provázeny jazykovou výukou a kurzy české, německé a evropské právní úpravy.⁹⁴

Ve spolupráci s PD Oberes Elbtal – Osterzgebirge čerpalo ústecké KŘP peníze na projekty „Prohloubení přeshraniční spolupráce na úseku potírání kriminality“, „Zlepšení bezpečnosti v česko-saském příhraničí - dopravní a pořádková policie“ a „Potlačení a stíhání přeshraniční autokriminality a drogové kriminality“. Tyto projekty vypadají v praxi podobně jako ty popsané v předchozím odstavci, opět jde především o společné hlídky a kontroly, jazykové kurzy a nákup techniky.⁹⁵

⁹³ Více informací o příjemcích peněz a o schválených a už vyplacených dotacích viz http://www.ziel3-cil3.eu/media/de_cs/11-04-06_Beguenstigte.pdf.

⁹⁴ Heidi Hennig, Pressestelle PD Chemnitz-Erzgebirge, emailová zpráva autorce.

⁹⁵ POLIZEI SACHSEN [online]. Internationale Zusammenarbeit.

Projekt KŘP v Ústí nad Labem a Zemského policejního ředitelství centrálních služeb s názvem „Společná hlídková činnost při krizových situacích“ navazuje na koupi lodi Europa z peněz programu Interreg III. Počítá se v něm s výcvikem posádky a také s koupí další lodi, která by mohla být činná i při extrémních podmínkách na Labi a pomáhat v krizových situacích jako jsou přírodní katastrofy.⁹⁶

V přípravě jsou další dva projekty ve spolupráci se Saskem, jedná se o „Společnou přeshraniční spolupráci na poli kriminalisticko-technické práce na místě činu“ a „Přizpůsobení Společného centra Petrovice standardům EU“, obojí opět ve spolupráci s PD Chemnitz-Osterzgebirge, ale zatím jsou ve stadiu sestavování projektové žádosti.⁹⁷

V rámci operačního programu Evropské územní spolupráce existuje analogicky ke spolupráci se Saskem samozřejmě i „**Cíl 3 Česká republika - Svobodný stát Bavorsko 2007—2013**“. Čerpají z něj například PP Oberpfalz ve spolupráci s KŘP Plzeňského kraje, a to na projekt „Předcházení a postih projevů extremismu při hromadných akcích“.⁹⁸

3.4 Formy současné česko-německé přeshraniční spolupráce

3.4.1 Spolupráce Policie ČR a zemských policií

Vzhledem k tomu, že „běžnou“ policejní činnost vykonávají v Německu zemské policie, funguje přeshraniční policejní spolupráce často na úrovni PČR – Saská policie nebo PČR – Bavorská policie.

Česko-bavorská spolupráce může probíhat mezi českým Plzeňským, Karlovarským a Českobudějovickým KŘP a bavorskými PP Oberpfalz, (Horní Falc) Oberfranken (Horní Franky) a Niederbayern (Dolní Bavorsko). Spolupráce mezi ČR a Bavorskem byla zahájena hned na počátku 90. let. V roce 2001 byl vyslán první kontaktní pracovník české policie do Bavorska a v roce 2002 byl jako kontaktní pracoviště určen policejní inspektorát ve Furth im Wald, ve kterém společně působili čeští a němečtí policisté.⁹⁹ Se vznikem SC Schwandorf v prosinci 2007 a zahájením jeho nepřetržitého provozu v lednu 2008 přešli tito policisté do něj. Od té chvíle je SC Schwandorf velmi důležitým úřadem pro česko-bavorskou spolupráci (o SC Schwandorf viz kapitola 3.4.2). V pravidelných intervalech - dvakrát ročně - se schází vrcholní

⁹⁶ POLICIE ČR [online]. Společná hlídková činnost při krizových situacích.

⁹⁷ POLICIE ČR [online]. Projekty EU.

⁹⁸ Fondy EU – Projekty [online]. Výsledky 6. monitorovacího výboru – Selb.

⁹⁹ KŘP policie Plzeňského kraje. Prezentace OMV.

představitelé krajských ředitelství z česko-bavorského příhraničí, společně s představiteli policejních prezidií z příhraničí SRN. Současně se účastní zasedání i zástupce Spolkové policie. Tato pracovní skupina projednává všechny zásadní otázky a problémy přeshraniční policejní spolupráce.¹⁰⁰

Česko-saská spolupráce může probíhat mezi KŘP v Ústí nad Labem, v Liberci a v Karlových Varech na české straně a PD Chemnitz-Erzgebirge, PD Oberes Elbtal-Osterzgebirge, PD Oberlausitz Niederschlesien a PD Südwestsachsen na saské straně. Páteří česko-saské spolupráce je SC Petrovice. Od roku 1994 do vzniku SC Petrovice v roce 2007 bylo v Petrovicích umístěno koordinační středisko cizinecké a pohraniční policie severočeského kraje (o SC Petrovice viz kapitola 3.4.2). Kromě SC probíhá komunikace při společných setkání odborníků, například setkání saských a českých kriminalistů nebo vedoucích dopravní policie.¹⁰¹

Pokud bavorská nebo saská hlídka pronásleduje osobu přes hranice, platí pro ni stejná pravidla jako pro BPOL. Policisté německých zemských policií se také zapojují do některých analytických skupin v EUROPOLU atd.

Jako příklad dobře probíhající spolupráce může posloužit spolupráce KŘP Ústeckého kraje s PD Oberes Elbtal - Osterzgebirge. Podle informací kanceláře tohoto saského policejního ředitelství přispívá k efektivnímu boji s přeshraničním zločinem především přeshraniční pronásledování, ke kterému dochází podle *Smlouvy se SRN o spolupráci* pravidelně od roku 2005. Hlavně od roku 2008, kdy vzniklo společné centrum v Petrovicích, končí pronásledování ve většině případů úspěšně, tzn. zatčením pronásledované osoby. Před rokem 2008 byly hlavními problémy rychlé předávání informací a jazyková bariéra, které ale zřízení GZ Petrovice odstranilo. Přeshraniční sledování probíhá podle kanceláře PD Oberes Elbtal – Osterzgebirge bez problémů.¹⁰² Kromě toho KŘP Ústí nad Labem a PD Oberes Elbtal - Osterzgebirge spolupracují při čerpání peněz z ERDF na společné projekty. Podobně intenzivní spolupráci má KŘP Ústeckého kraje s PD Chemnitz-Erzgebirge. Zde policejní

¹⁰⁰ Jaroslava Bosáková, Bc., OMV KŘP Plzeňského kraje, emailová zpráva autorce ze dne 29. 4. 2011.

¹⁰¹ Mario Scholz, PD Oberes Elbtal-Osterzgebirge, emailová zpráva autorce ze dne 19. 4. 2011.

¹⁰² Tamtéž.

spolupráce přerostla v takřka přátelské vztahy, kdy například policisté z obou zemí společně pořádají závody ve střelbě apod.¹⁰³

Plzeňské KŘP stejně jako to ústecké využívá poměrně často institutu přeshraničního pronásledování. Aby vše probíhalo, jak má, provádí policisté KŘP Plzeň v průběhu roku společně s německými kolegy cvičení přeshraničního pronásledování, při kterých se ověřují znalosti komunikačních toků a schvalovacího procesu, hlásné služby, komunikace a správnost postupu policistů při zadržení osoby nebo vozidla. KŘP v Plzni také vyzdvihuje roli SC Schwandorf jako koordinačního a jazykového centra.¹⁰⁴ Na základě Smlouvy se SRN o spolupráci probíhají společné hlídky na obou stranách hranice, spojené zejména s konáním akcí a společenských událostí, u kterých je předpoklad výskytu většího množství občanů ze sousedního státu. Často také probíhají společné akce v oblasti silničního dohledu a kontrol těžké nákladní dopravy a nebezpečných nákladů.¹⁰⁵

3.4.2 Společná centra policejní a celní spolupráce

Společná centra policejní a celní spolupráce se ukázaly být nezastupitelným prostředkem vylepšení policejní spolupráce v příhraničních oblastech. Slouží především jako zprostředkovatelé informací, poskytují tlumočnické služby a jsou všestranně k dispozici orgánům obou zemí. Pracují v nich policisté a celníci z obou (případně více) stran hranice a také úředníci a překladatelé. Příkladem fungujícího společného centra může být například čtyřstranné centrum v Lucemburku (účast Lucemburska, Francie, Belgie a Německa) nebo společné francouzsko-německé centrum v Kehl, které úspěšně funguje již přes deset let. Právě centrum v Kehl se stalo vzorem pro více než třicet podobných společných center v celé Evropě.¹⁰⁶

Příslušníci PČR v současnosti působí v pěti společných centrech (SC), a to v Chotěbuzi a v Kudowe Stone od roku 2007 s polskou policií, ve SC Mikulov/Drasenhofen s rakouskou policií a v SC v Petrovicích a v SC ve Schwandorfu s německou, saskou a bavorskou policií. V polovině roku 2011 by mělo zahájit činnost SC v Hodoníně se slovenskou policií.¹⁰⁷

¹⁰³ Heidi Hennig, Pressestele PD Chemnitz-Erzgebirge, emailová zpráva autorce ze dne 24. 2. 2011.

¹⁰⁴ Jaroslava Bosáková, Bc. OMV KŘP Plzeňského kraje, emailová zpráva autorce ze dne 29. 4. 2011.

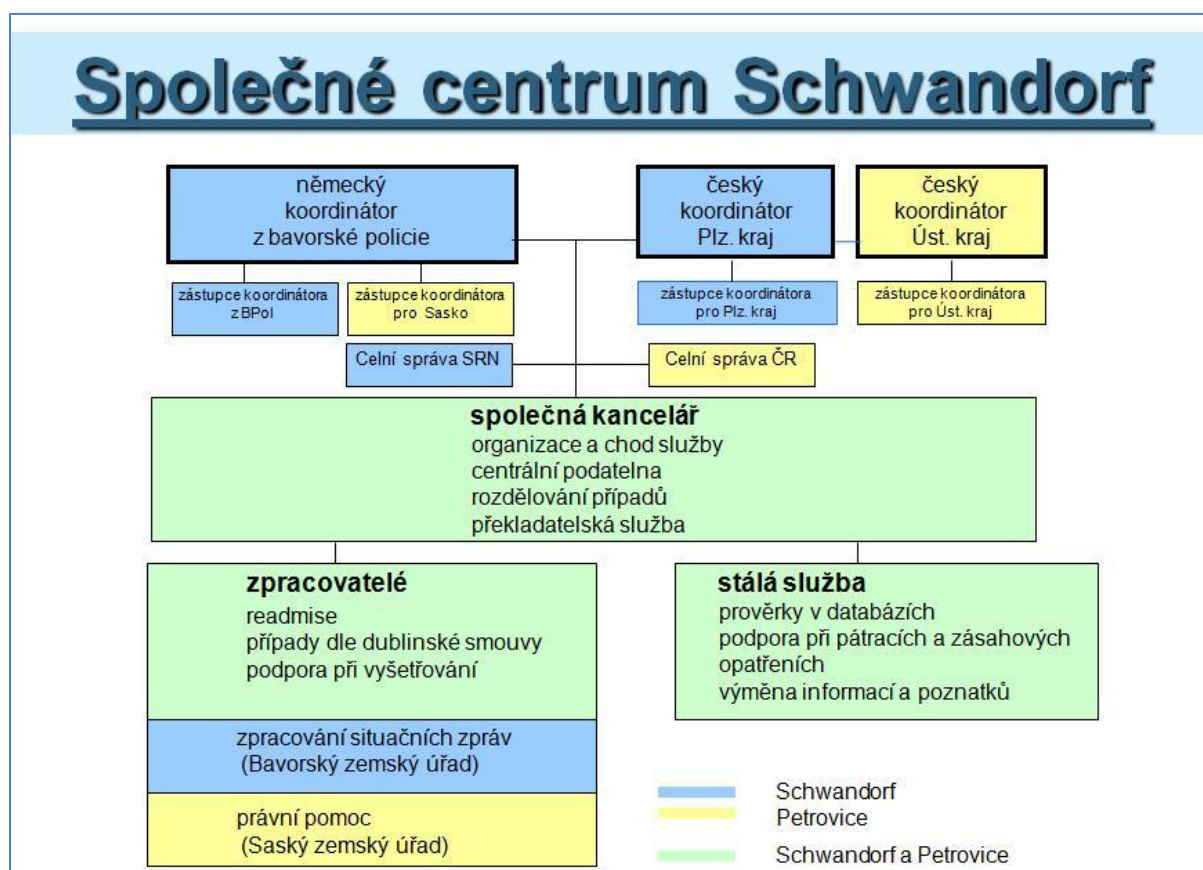
¹⁰⁵ Tamtéž.

¹⁰⁶ BUNDESMINISTERIUM DES INNERN [online]. Pressemitteilung. Kehl: Zehn Jahre Gemeinsames Zentrums...

¹⁰⁷ Společná centra policejní a celní spolupráce, poskytnuto Ivou Petráčkovou, plk. Mgr. z Národní jednotky EUROPOLu, v osobním rozhovoru s autorkou, 6. 5. 2011.

SC ve Schwandorfu a v Petrovicích mají tu výhodu, že v nich pracují jak policisté BPOL, tak členové jednotlivých zemských policií a také celníci, takže centra mohou vyřizovat velkou škálu úkolů nebo při nich asistovat ostatním příhraničním i jiným úřadům. Ve společném česko-německém centru policejní a celní spolupráce ve Schwandorfu (Das Deutsch-tschechische gemeinsame Zentrum der Polizei- und Zollzusammenarbeit Schwandorf) pracují čeští policisté ve spolupráci převážně s bavorskou policií, ve společném centru v Petrovicích převážně se saskou policií. Postavení obou center je poněkud komplikované. Podle kpt. Jaroslava Krumla ze SC Schwandorf jde z české strany o dvě centra regionální policejní spolupráce, kdy Schwandorf je příslušný pro příhraničí Bavorska a Petrovice pro Sasko. Z německé strany se jedná o Společné centrum Schwandorf s pobočkou v Petrovicích – tedy jedno centrum. V případě spěšné věci, která směřuje do vzdálenějších míst SRN, mohou dotaz vyřídit obě pracoviště.¹⁰⁸ Organizační schéma viz Obrázek 1.

Obrázek 1 - Organizační schéma SC Schwandorf a Petrovice

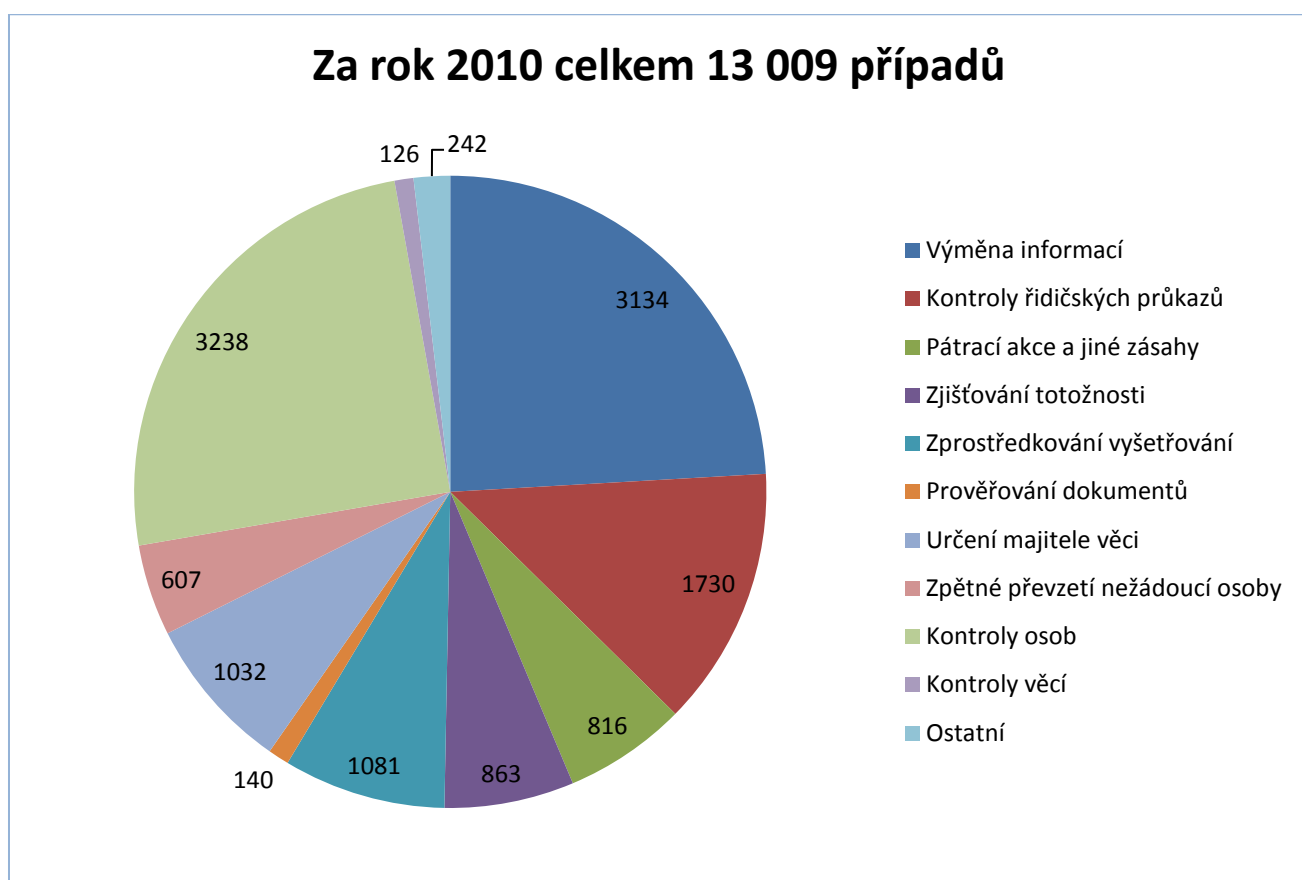
Zdroj: KŘP policie Plzeňského kraje. Prezentace OMV.

¹⁰⁸ Jaroslav Kruml, SC Schwandorf, emailová zpráva autorce.

Hlavními úkoly pro společná centra je sběr, správa a analýza informací a spolupráce a podpora policistů obou zemí při preventivních a jiných akcích, při vyšetřování a při zásazích, které se týkají úřadů na obou stranách hranic. Při přeshraničním sledování a pronásledování hrají důležitou roli při odstraňování technických a jazykových bariér. Obě centra fungují nepřetržitě a jsou zodpovědná za podávání žádostí o pomoc podle čl. 4 *Smlouvy se SRN o spolupráci*. Také mohou pomáhat při zvládání katastrof, nehod a mimořádných situací. Například v roce 2008, kdy na českém území u obce Nemanice došlo k nehodě autobusu s německými turisty, účastnily se záchranářské sbory obou států a policisté SC Schwandorf zajišťovali předávání informací a také tlumočnickou podporu na místě.¹⁰⁹

Obě centra celkem za rok 2010 řešila 13 009 případů. Nejčastěji šlo o kontroly osob, výměnu informací a kontroly řidičských průkazů.¹¹⁰ Více informací o struktuře řešených případů za rok 2010 viz Obrázek 2.

Obrázek 2 - SC Schwandorf a Petrovice - případy za rok 2010

Zdroj: Thomas Plöchl, Pressesprecher, Polizeipräsidium Oberpfalz. Emailová zpráva autorce ze dne 10. 5. 2011.

¹⁰⁹ KŘP policie Plzeňského kraje. Prezentace OMV.

¹¹⁰ Thomas Plöchl, Pressesprecher, Polizeipräsidium Oberpfalz. Emailová zpráva autorce ze dne 10. 5. 2011.

3.5 Shrnutí

Útvary Policie ČR v příhraničí rozvíjí spolupráci s bezpečnostními sbory sousedních států na místní úrovni. Velitelé obvodních oddělení se setkávají se svými protějšky na pravidelných poradách, kde hodnotí bezpečnostní situaci, vyhodnocují společné akce a plánují konkrétní spolupráci na další období. Součástí těchto aktivit je i společný výkon služby, společná cvičení, vzájemná podpora na akcích určených veřejnosti (policejní dny) apod.

Tato spolupráce byla ještě zintenzivněna po přistoupení ČR k Schengenu. Důležitou součástí hrají především Společná centra policejní a celní spolupráce, protože v nich na jednom místě pracují příslušníci jak české, tak německé, bavorské a saské policie a také celníci z obou stran hranic. Ti jsou ostatním orgánům nepřetržitě k dispozici a slouží jim jako zprostředkovatelé. To je velmi důležitá funkce například při přeshraničním pronásledování, kdy musí být rychle vyrozuměna druhá strana. Společná centra se také zabývají kontrolami osob, věcí, prověřováním dokumentů, zjišťováním totožnosti a podobnými běžnými činnostmi s přeshraničním prvkem.

Závěr

Cílem této práce bylo prozkoumat česko-německou policejní spolupráci v rámci Evropské unie a zjistit, které oblasti jsou nejvíce využívány a ve využívání kterých oblastí mají naopak obě země ještě rezervy.

První část práce stručně popsala historii policejní spolupráce v EU a zaměřila se na její současné formy. Nejdůležitějšími instituty spolupráce se ukázaly být schengenský systém (hlavně SIS a sledování a pronásledování podle SPÚ) a spolupráce v rámci analytických skupin EUROPOLu. Poměrně novou a doposud neprozkoumanou formou spolupráce je tvorba Společných vyšetřovacích týmů (JITs). Specifickou formou spolupráce je operativní spolupráce v příhraničních oblastech.

Druhá část práce ukázala, že jak Česká republika, tak Německo se do policejní spolupráce aktivně zapojují. Obě země přispívají svými daty do SIS a zpětně z něho čerpají. Podíl vzájemné spolupráce na celkové spolupráci v rámci Schengenu je ze strany ČR poměrně velký, jak ukázaly statistiky z české NC SIRENE. Je to dáno pravděpodobně sousedstvím obou států a dlouhou společnou hranicí. Vzhledem k velkému počtu případů dochází občas k nedorozumění mezi českou a německou stranou například při přeshraničním pronásledování, ale jinak probíhá spolupráce velmi dobře.

ČR a SRN často také spolupracují v rámci EUROPOLu ve stejných analytických skupinách, což je dáno tím, že obě země považují za hrozby pro vnitřní bezpečnost podobné problémy, v současnosti jsou to například nelegální migrace nebo padělání léků.

V příhraničních oblastech se spolupráce ubírá vlastní cestou. Z praktických důvodů se rozvíjela velmi dobře už před vstupem České republiky do Evropské unie a do Schengenu, ale roky 2004 a 2007 byly významným impulsem pro její prohloubení. Pro policisty na obou stranách hranice jsou velmi důležitými instrumenty přeshraniční pronásledování a sledování, které z praktické stránky zprostředkovávají dvě nepřetržitě fungující společná centra česko-německé policejní a celní spolupráce. Ta jsou i v jiných ohledech velmi důležitou součástí spolupráce. SC ve Schwandorfu se stalo páteří česko-bavorské policejní spolupráce a SC v Petrovicích je centrem spolupráce česko-saské. Přeshraniční policejní spolupráce je podporována z Evropského fondu regionálního rozvoje, čehož je často využíváno.

Celkově probíhá policejní spolupráce České republiky a Německa na velmi vysoké úrovni, která odpovídá celkově dobrým vztahům mezi oběma zeměmi. Rezervy existují ve vytváření JITs, ale taková je situace téměř ve všech zemích, protože se jedná o způsob spolupráce, který není dosud příliš vyzkoušený. Tvorba JITs navíc nesouvisí pouze s policejní spoluprací, ale také s oblastí justice.

Tato práce splnila cíle, které si kladla. Existuje zde možnost pro její rozšíření tak, aby zahrnovala také česko-německou justiční spolupráci, a tím poskytla komplexnější obraz celkové situace.

Bibliografie

Legislativa

Amsterodamská smlouva pozměňující smlouvu o Evropské unii, smlouvy o založení Evropských společenství a související akty, 1997. Dostupný také z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/dat/11997D/word/11997D.doc>.

Dohoda mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích, podepsaná v Schengenu dne 14. června 1985. 1985. Aktuální znění in Úřední věstník L 239/13, 22. 09. 2000. Dostupný také z WWW:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:19:02:42000A0922%2801%29:CS:PDF>.

Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, podepsaná v Lisabonu dne 13. prosince 2007. 2007. Úřední věstník C 306. Dostupný také z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/dat/12007L/htm/12007L.html>.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex). 2006. Úřední věstník Evropské unie L 105/1, 13/04/2006. Dostupný také z WWW:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:105:0001:0032:CS:PDF>.

Rozhodnutí Rady z 22. prosince 2000 ustanovující Evropskou policejní akademii (CEPOL) (2000/820/JHA). Úřední věstník Evropské unie L 336, 30/12/2000. 2000, s. 0001 - 0003. Dostupný také z WWW:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000D0820:EN:HTML>.

Rozhodnutí Rady ze dne 20. září 2005 o zřízení Evropské policejní akademie (EPA) a o zrušení rozhodnutí 2000/820/SVV (2005/681/SVV). Úřední věstník L 256, 01/10/2005. 2000, s. 0063 - 0070. Dostupný také z WWW:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:256:0063:01:CS:HTML>.

Rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) (2009/371/SVV). Úřední věstník Evropské unie L 121/37. 2009, s. 0037 - 0066. Dostupný také z WWW:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:121:0037:01:CS:HTML>.

Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 a usnadnění jejího používání, 2. 2. 2000. In Sbírka mezinárodních smluv č. 68/2002, částka 29.

Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech, 19. 9. 2000. In Sběrka mezinárodních smluv č. 91/2002, částka 40.

Společný postoj Rady ze dne 27. prosince 2001 o uplatnění zvláštních opatření k boji proti terorismu (2001/931/SZBP). Úřední věstník L 344, 28/12/2001 . 2001, s. 0093 - 0096. Dostupný také z WWW:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001E0931:CS:HTML>.

Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích. Úřední věstník L 239, 22/09/2000. 1990, s. 0019 - 0062. Dostupný také z WWW:

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/azyl/schengen/umluva.pdf>.

Úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie, vypracovaná Radou na základě článku 34 Smlouvy o Evropské unii. Úřední věstník 197, 12/07/2000. 2000, s. 000 - 0023. Dostupný také z WWW:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:19:01:32000F0712%2802%29:CS:PDF>.

Úmluva o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu), založená na článku K.3 Smlouvy o Evropské unii. Úřední věstník C 316, 27/11/1995. 1995, s. 0002 - 0032. Dostupný také z WWW:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:41995A1127%2801%29:CS:HTML>.

Monografie

FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská Unie*. 2. vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. 803 s.

PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 2., doplněné vydání. Praha: Linde, 2010. 422 s.

PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*, 4., dopracované, konsolidované vydání. Praha: Linde Praha, 2007. 511 s.

ŠLOSARČÍK, Ivo. *Politický a právní rámec evropské integrace*. 3., aktualizované vydání. Praha : Wolters Kluwer ČR a. s. 2010. 452 s.

FILÁK, Antonín; BOHMAN, Martin. *Policie evropských zemí a mezinárodní policejní spolupráce (vybrané aspekty)*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie ČR, 2007. 123 s.

HAD, Miloslav; STACH, Stanislav; URBAN, Luděk. *Česká republika v Evropské unii: členství, přínosy a výzvy*. Praha: Český institut pro integraci Evropské unie, 2005. 182 s.

Oficiální stránky úřadů a institucí

BAYERISCHES STAATSMINISTERIUM DES INNERN. [online]. *Internationale Polizeiliche Zusammenarbeit*. 2011 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z:

<http://www.stmi.bayern.de/sicherheit/polizei/zusammenarbeit/>.

BUNDESKRIMINALAMT [online]. *Das Bundeskriminalamt. Das Profil*. 2008. 28 s. [cit. 2010-04-05]. Dostupné z: <http://www.bka.de/profil/broschueren/profil2008.pdf>.

BUNDESMINISTERIUM DES INNERN [online]. *Polizeiliche Zusammenarbeit*. 2011 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z:

http://www.bmi.bund.de/DE/Themen/Europa/Sicherheit/PolizeilicheZusammenarbeit/polizeilicheZusammenarbeit_node.html.

BUNDESPOLIZEI [online]. *BPOL - Aufgaben*. 2011 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z:

http://www.bundespolizei.de/cln_179/nm_252598/DE/Home/02_Aufgaben/aufgaben_node.html?nnn=true.

BUNDESPOLIZEI [online]. *Bundespolizeipräsidium München*. 2011 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z:

http://www.bundespolizei.de/DE/Home/03_Organisation/2Bundespolizeidirektionen/06Muenchen/muenchen_anmod.html.

BUNDESPOLIZEI [online]. *Bundespolizeipräsidium Pirna*. 2011 [cit. 2011-04-05].

Dostupné z: http://www.bundespolizei.de/DE/Home/03_Organisation/2Bundespolizeidirektionen/07Pirna/pirna_anmod.html.

FRONTEX [online]. *European Union Agency - RABIT 2010 - Background Information*. 2006 [cit. 2011-03-30]. Dostupné z:

http://www.frontex.europa.eu/rabit_2010/background_information.

FRONTEX [online]. *European Union Agency - Main site*. 2006 [cit. 2011-03-30]. Dostupné z:

<http://www.frontex.europa.eu>.

POLICIE ČR [online]. *Odbor mezinárodních vztahů. Kontakty a náplň činnosti*. 2010.

[cit. 2011-04-05]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/kontakty-a-napl-n-cinnosti-912142.aspx>.

POLICIE ČR [online]. *Projekty EU*. 2010. [cit. 2011-05-01]. Dostupné z:

<http://www.policie.cz/clanek/projekty-eu.aspx>.

POLICIE ČR [online]. *Společná hlídková činnost při krizových situacích*. 2010. [cit. 2011-05-01].

Dostupné z:

<http://www.policie.cz/clanek/spolecna-hlidkova-cinnost-pri-krizovych-situacich.aspx>.

POLIZEI BAYERN. LANDESKRIMINALAMT [online]. *Bayerisches Landeskriminalamt*. 2011 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z: <http://www.polizei.bayern.de/lka/>.

POLIZEI SACHSEN [online]. *Das Projekt*. 2007. [cit. 2011-05-01]. Dostupné z: <http://www.polizei.sachsen.de/lpdzd/3306.htm>.

POLIZEI SACHSEN [online]. *Historie*. 2007. [cit. 2011-05-01]. Dostupné z: http://www.polizei.sachsen.de/pd_ce/7795.htm.

POLIZEI SACHSEN [online]. *Das LKA Sachsen - die Zentralstelle für die polizeiliche Verbrechensbekämpfung*. [cit. 2011-04-05]. Dostupné z: <http://www.polizei.sachsen.de/lka/1033.htm>.

POLIZEI SACHSEN [online]. *Internationale Zusammenarbeit*. 2007. [cit. 2011-05-01]. Dostupné z: http://www.polizei.sachsen.de/pd_oee/5622.htm.

Dokumenty

BUNDESKRIMINALAMT [online]. *Die SIRENen als zentrale Informationsknoten*. [cit. 2011-04-05]. Dostupné z: <http://bka.de/profil/anlage9.pdf>.

BUNDESKRIMINALAMT [online]. *Unterschiede zwischen SIS-Fahndung und Interpol-Fahndung*. [cit. 2011-04-05]. Dostupné z: <http://bka.de/profil/anlage8.pdf>.

BUNDESMINISTERIUM DES INNERN [online]. *Der erweiterte Schengenraum - eine Bilanz für Deutschland*. 13. 10. 2010. [cit. 2011-05-01]. Dostupné z: http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Downloads/DE/Themen/Politik_Gesellschaft/EuropaInternationales/schengen_bilanz.html.

BUNDESMINISTERIUM DES INNERN [online]. *Pressemitteilung. Kehl: Zehn Jahre Gemeinsames Zentrum der deutsch-französischen Polizei- und Zollzusammenarbeit*. 21. 10. 2009. [cit. 2011-04-05]. Dostupné z: http://www.polizei-bw.de/Presse/Pressemitteilungen/prim094_10_Jahre_GZ_Kehl.pdf.

BUNDESPOLIZEI [online]. *Bundespolizeipräsidium – Organisationsplan*. 2011 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z: http://www.bundespolizei.de/cln_179/nr_502010/DE/Home/03_Organisation/1Bundespolizeipraesidium/organigramm_pdf,templateId=raw,property=publicationFile.pdf/organigramm_pdf.pdf.

EUREGIO EGRENSIS [online]. *Liste der gefährdeten Großprojekte*. 2008. [cit. 2011-05-01]. Dostupné z: <http://www.euregio-egrensis.de/foerderung/grossprojekteliste.php>.

EUROPEAN COMMISSION [online]. *Report on the global schedule and budget for the entry into operation of the second generation Schengen Information System (SIS II)*. 21. 09. 2010.

[cit. 2011-03-30]. Dostupný z: <http://www.statewatch.org/news/2010/sep/eu-com-sis-II-update-10.pdf>.

FONDY EU – PROJEKTY [online]. *Výsledky 6. monitorovacího výboru – Selb*. 20009. [cit. 2011-05-01]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=d09ca3f2-5611-4b6a-9674-6d70e2399749>.

INTERREG III A - HALLO NACHBAR. PROJEKTDATENBANK [online]. *Projekt Grenzüberschreitender Zeugenschutz*. [cit. 2011-05-01]. 2007. Dostupné z: http://www.interreg3a.info/templates/tyTP_projectsD.php?topic=Projektdatenbank&id=124.

MINISTERSTVO VNITRA [online]. *Česká republika vstupuje do Schengenu. Evropa volnou cestou*. Praha, 2007. 17 s. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/eunie/schengen_brozura.pdf.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY [online]. *Pomáhat a chránit*. Praha: Policejní prezidium ČR, 2010. 83 s. Dostupné z: http://www.policie.cz/publikace/Publikace_Policie.html.

SPOLEČNÝ TECHNICKÝ SEKRETARIÁT INTERREG III A. *Interreg IIIA 2000 - 2006: Program iniciativy Společenství Česká republika - Svobodný stát Sasko*. 1. vydání. Praha: Centrum pro regionální rozvoj ČR, 2006. 48 s. Dostupné z: http://www.interreg3a.info/media/i3a_ergebnisbroschuere_2006.pdf.

Články

EUROSKOP.CZ [online]. *Postupné zavádění schengenských standardů*. [cit. 2011-03-05]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8751/sekce/postupne-zavadeni-schengenskych-standardu/>.

EUROSKOP.CZ [online]. *Příprava ČR na vstup do Schengenu*. 2008. [cit. 2011-04-05]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8750/sekce/priprava-cr-na-vstup-do-schengenu/>.

EUROSKOP.CZ [online]. *Schengen aktuálně. 13. 12. 2007*. [cit. 2011-03-05]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/173/364/clanek/poslat-emailem/11-12-2007-100-dni-schengenskeho-informacniho-systemu-v-cr/>.

EUROSKOP.CZ [online]. *Vstup ČR do Schengenu přinesl spíše pozitivu*. 14. 12. 2008. [cit. 2011-03-05]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/38/9846/clanek/vstup-cr-do-schengenu-prinesl-spise-pozitiva/>

GRÉGR, Vratislav. *Postup v jednání mezi Europolem a Českou republikou*. Institut pro evropskou politiku EUROPEUM[online]. 12. 6. 2002 [cit. 2011-05-04]. Dostupné z: <http://www.europeum.org/cs/integrace/31-integrace--13/847-postup-v-jednani-mezi-europolem-a-eskou-republikou>.

KOPIC, Jaroslav. *Otázky pro plk. Mgr. Ivu Petráčkovou, vedoucí Národní jednotky Europolu*. *Měsíčník Policista* [online]. 2010, ročník 16., č. 8 [cit. 2011-04-05]. Dostupný z: <http://www.mvcr.cz/clanek/policista-c-8-2010-rocnik-16.aspx>.

POLICIE ČR [online]. *Schengenský informační systém slaví narozeniny*. 2010. [cit. 2011-04-05]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/schengensky-informacni-system-slavi-narozeniny-105401.aspx>.

TOPOLÁNEK, Mirek. Schengen a Evropa konečně bez bariér. *MF Dnes*. 21. 7. 2007.

Ostatní

PŘEDOTA, David, Oddělení mezinárodních vztahů, PP ČR. *Emailová zpráva autorce* ze dne 20. 4. 2011.

HENNIG, Heidi, Pressestele PD Chemnitz-Erzgebirge. *Emailová zpráva autorce* ze dne 24. 2. 2011.

BOSÁKOVÁ, Jaroslava, Odbor mezinárodních vztahů KŘP Plzeňského kraje. *Emailová zpráva autorce* ze dne 29. 4. 2011 a v ní poskytnutá powerpointová prezentace Odboru mezinárodních vztahů KŘP Plzeňského kraje.

KRUMML, Jaroslav, kpt. Ing. Bc., Společné centrum policejní a celní spolupráce Schwandorf. *Emailová zpráva autorce* ze dne 27. 4. 2011.

PETERMANN, Jörg, JUDr., PD Chemnitz-Erzgebirge. *Emailová zpráva autorce* ze dne 26. 4. 2011.

SCHOLZ, Mario, Sachbearbeiter, PD Oberes Elbtal-Osterzgebirge. *Emailová zpráva autorce* ze dne 19. 4. 2011.

PLÖßL Thomas, Pressesprecher, PD Oberpfalz. *Emailová zpráva autorce* ze dne 10. 5. 2011.

Osobní rozhovor s plk. Mgr. Ivou Petrůčkovou, vedoucí národní jednotky EUROPOLu dne 6. 5. 2011.

Osobní rozhovor s Mgr. Michalem Weißem, Národní centrála SIRENE dne 6. 5. 2011 a jím poskytnuté materiály:

- Přehled zásahů NC SIRENE na záznamy v SIS ve vztahu k Německu celkově za období 1. 1. 2010 do 15. 11. 2010
- Národní centrála SIRENE – přehled 2010
- Přeshraniční operace 2010.

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Organizační schéma SC Schwandorf a Petrovice	39
Obrázek 2 - SC Schwandorf a Petrovice - případy za rok 2010.....	40

Seznam příloh

Příloha 1 - Příloha rozhodnutí Rady o zřízení EUROPOLu	51
Příloha 2 - Organizační struktura BPP	52
Příloha 3 – Část organizační struktury BKA.....	54
Příloha 4 - Struktura PP ČR	55
Příloha 5- Přehled zásahů NC SIRENE ve vztahu k Německu.....	57
Příloha 6 - Přeshraniční operace v roce 2010.....	58

Příloha 1 - Příloha rozhodnutí Rady o zřízení EUROPOLu

Podle čl. 4 odst. 1 je Europol oprávněn zabývat se dalšími formami závažné trestné činnosti uvedenými na tomto seznamu

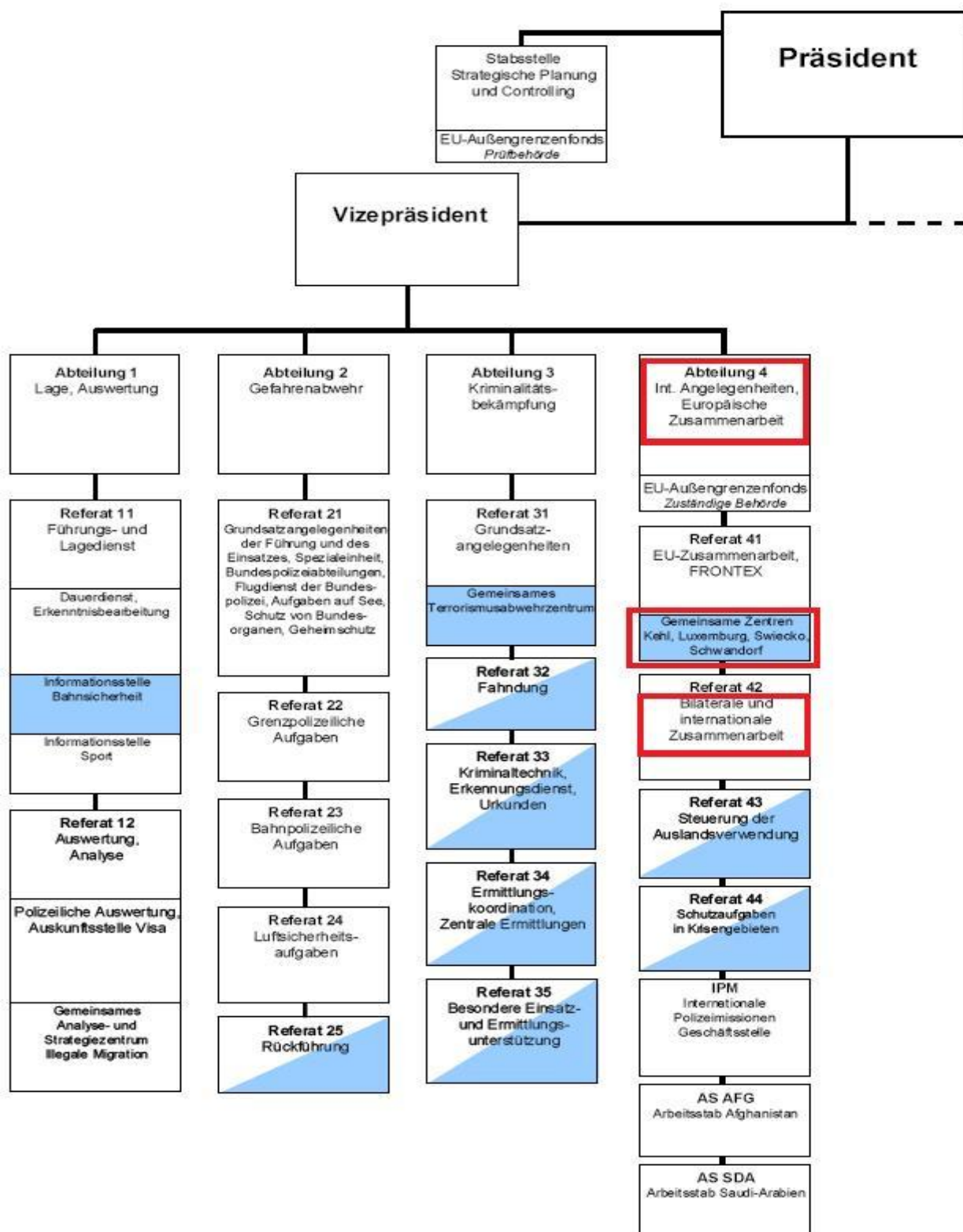
- nedovolený obchod s drogami,
- nezákonná činnost související s praním peněz,
- trestná činnost spojená s jadernými a radioaktivními látkami,
- nezákonné převaděčství přistěhovalců,
- obchodování s lidmi,
- trestná činnost související s motorovými vozidly,
- vražda, těžké ublížení na zdraví,
- nezákonný obchod s lidskými orgány a tkáněmi,
- únos, nezákonné omezování osobní svobody a brání rukojmí,
- rasismus a xenofobie,
- organizovaná loupež,
- nedovolený obchod s kulturními statky, včetně starožitností a uměleckých děl,
- podvody,
- vydírání a vymáhání peněz za ochranu,
- padělání a produktové pirátství,
- padělání veřejných listin a obchodování s nimi,
- padělání peněz a platebních prostředků,
- počítačová trestná činnost,
- korupce,
- nedovolený obchod se zbraněmi, střelivem a výbušninami,
- nedovolený obchod s ohroženými druhy živočichů,
- nedovolený obchod s ohroženými druhy a odrůdami rostlin,
- trestné činy proti životnímu prostředí,
- nedovolený obchod s hormonálními látkami a jinými prostředky na podporu růstu.

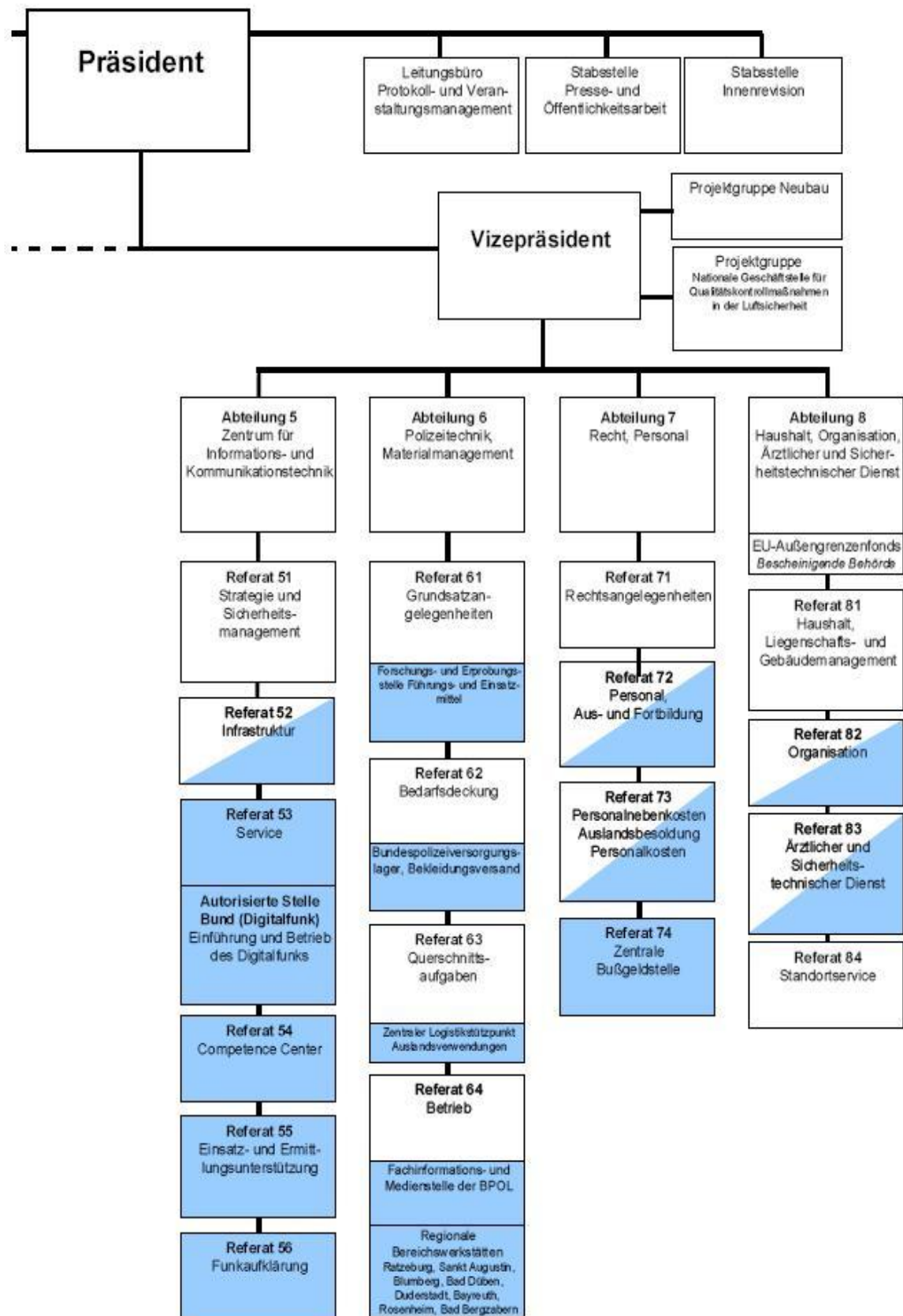
Zdroj: *Rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu*

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:121:0037:01:CS:HTML:>

Příloha 2 - Organizační struktura BPP

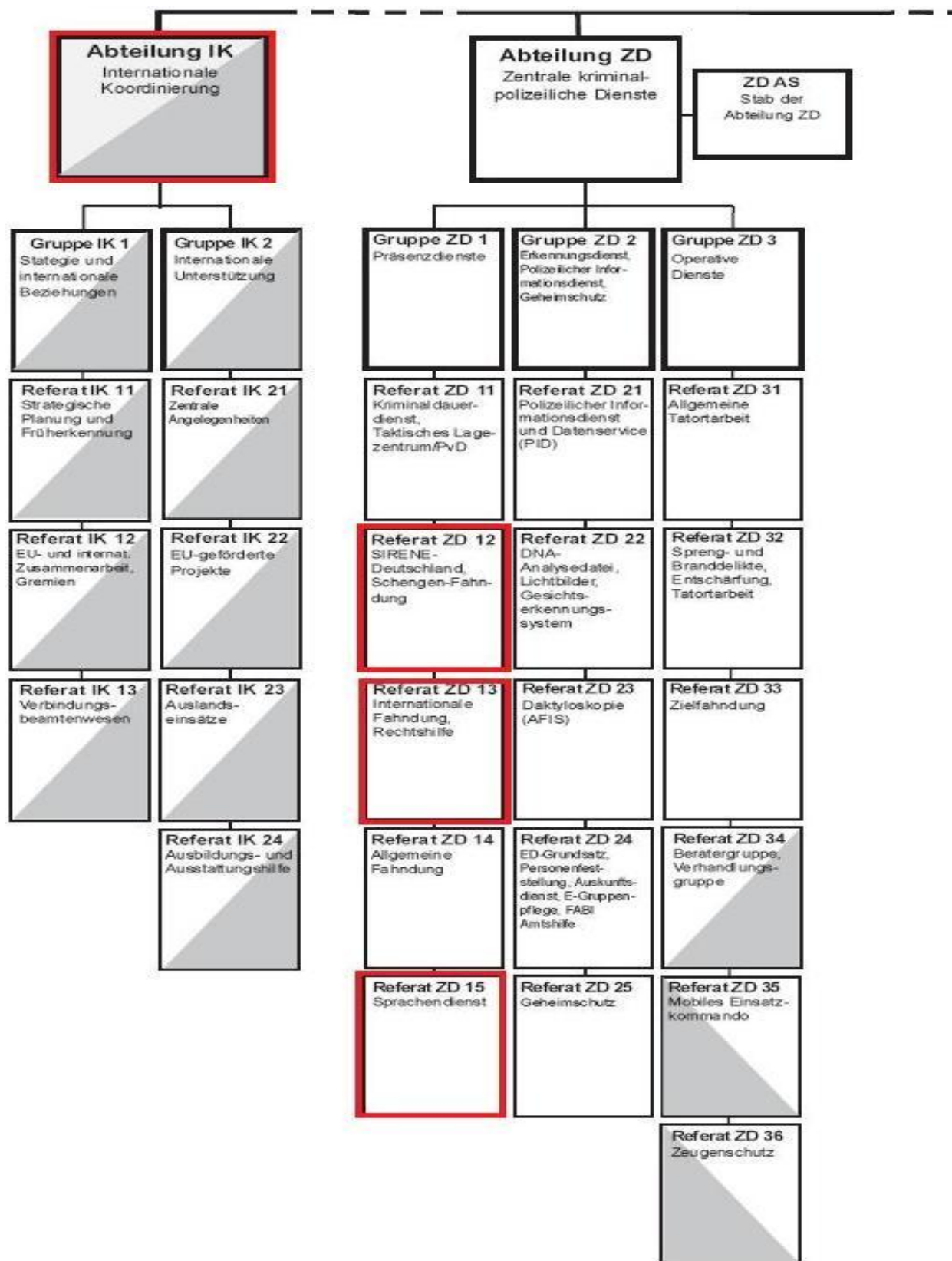
Zdroj: BUNDESPOLIZEI [online]. *Bundespolizeipräsidium – Organisationsplan* [cit. 2011-04-05]. Dostupné z: http://www.bundespolizei.de/cln_179/nn_502010/DE/Home/03_Organisation/1Bundespolizeipraesidium/organigramm_pdf,templateId=raw,property=publicationFile.pdf/organigramm_pdf.pdf.

Příloha 3 – Část organizační struktury BKA

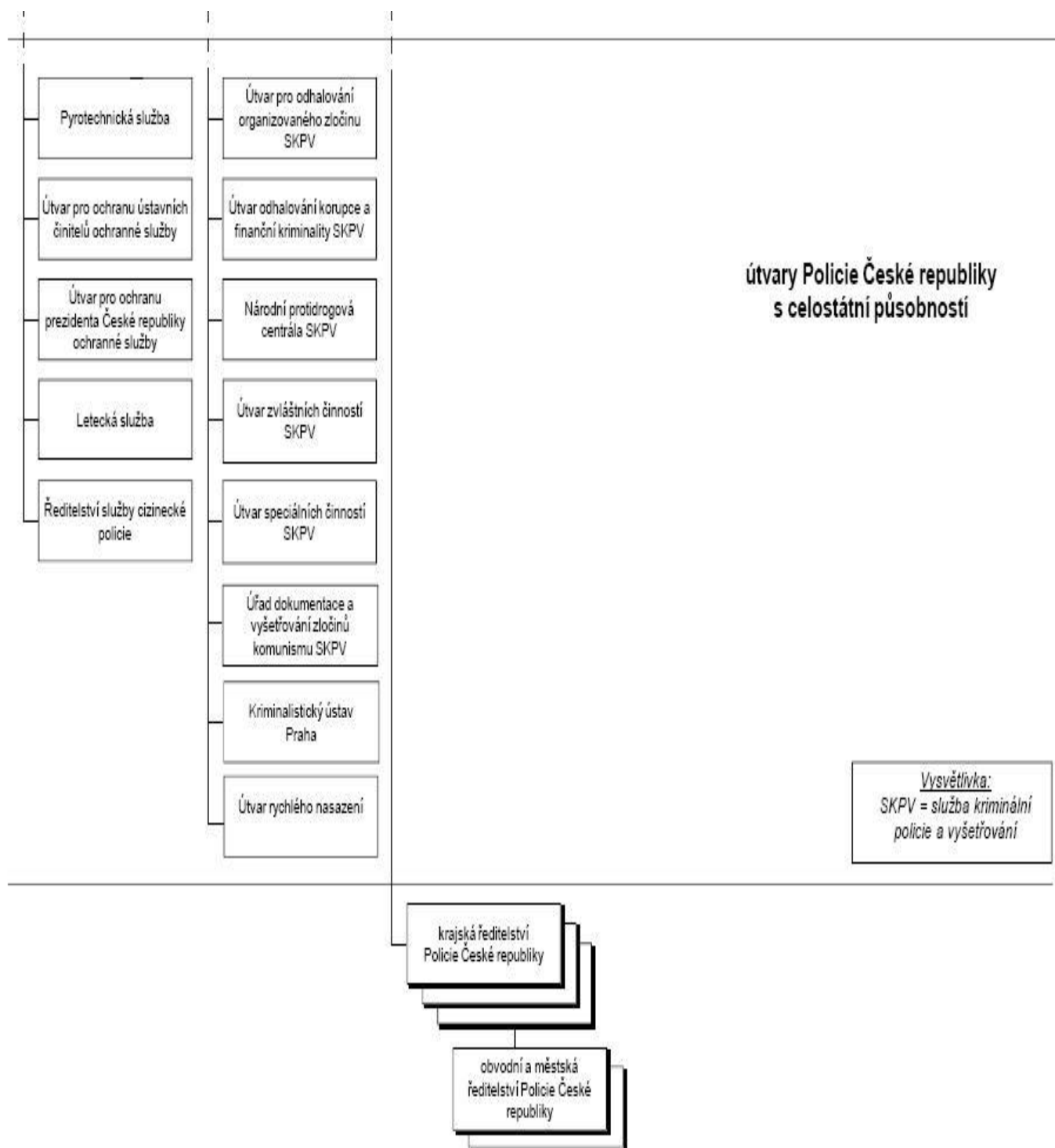
Zdroj: BUNDESKRIMINALAMT [online], http://www.bka.de/profil/bka_organigramm.pdf

Zdroj: POLICIE ČR [online],

<http://www.policie.cz/clanek/policejni-prezidium-ceske-republiky-459897.aspx>

Příloha 5- Přehled zásahů NC SIRENE ve vztahu k Německu

Zdroj: Přehled zásahů NC SIRENE na záznamy v SIS ve vztahu k Německu, poskytnuto Michalem Weißem z Národní centrály SIRENE, v osobním rozhovoru s autorkou, 6. 5. 2011.

Počet zásahů NC SIRENE na záznamy v SIS ve vztahu k Německu celkově za období 1. 1. 2010 do 15. 11. 2010 (v závorce pro srovnání za rok 2009):

Čl. 95 SPÚ pátrání po osobách k zatčení a předání = EZR

zásahy v Německu na český záznam:	34 (39) v SIS + 0 (1) bez záznamu v SIS
zásahy v Česku na německý záznam:	55 (57) v SIS + 1 (4) bez záznamu v SIS

Pro srovnání: Celkový počet zadržení osob

zadržení v zahraničí na český EZR:	267 (260)
zadržení v Česku na zahraniční EZR:	294 (292)

Čl. 96 SPÚ nežádoucí osoby

zásahy v Německu na český záznam:	40 (31) odepření vstupu + 21 (59) odepření nerealizováno
zásahy v Česku na německý záznam:	34 (35) odepření vstupu + 187 (157) odepření nerealizováno (tj. zejména situace, kdy má osoba povolen pobyt v některém jiném schengenském státě)

poznámka NC SIRENE: u statistik dle čl. 96 se nejedná o počet osob, ale počet hlášení o zásazích (jedna osoba může být policií kontrolována několikrát)

Čl. 97 SPÚ pátrání po pohřešovaných osobách

zásahy v Německu na český záznam:	8 (18) nezletilých, resp. dětí + 31 (16) zletilých
zásahy v Česku na německý záznam:	0 (2) nezletilí, resp. děti + 3 (9) zletilých

Čl. 98 SPÚ pátrání po osobách ke zjištění místa pobytu

zásahy v Německu na český záznam:	129 (116)
zásahy v Česku na německý záznam:	14 (12)

Čl. 99 SPÚ skrytá kontrola

zásahy v Německu na český záznam:	45 (25) osob + 17 (19) vozidel
zásahy v Česku na německý záznam:	14 (14) osob + 4 (2) vozidla

poznámka NC SIRENE: u statistik dle čl. 98 se nejedná o počet osob, nýbrž počet zásahů, neboť záznam dle čl. 99 je v SIS ponecháván na určitou dobu, nikoliv pouze do prvního zásahu

Čl. 100 SPÚ pátrání po odcizených/zpronevěřených/ztracených motorových vozidlech

zásahy v Německu na český záznam:	51 (57) vozidel + 29 (13) registračních značek
zásahy v Česku na německý záznam:	153 (205) vozidel + 17 (15) registračních značek

Čl. 100 SPÚ pátrání po ztracených/odcizených/neplatných dokladech

zásahy v Německu na český záznam:	159 (304)
zásahy v Česku na německý záznam:	57 (84)

Celkový počet zásahů ve vztahu k Německu za období 1. 1. 2010 do 15. 11. 2010 (v závorce pro srovnání za rok 2009)

zásahy v Německu na český záznam:	564 (742)
zásahy v Česku na německý záznam:	538 (592)

Příloha 6 - Přeshraniční operace v roce 2010

policie /celníci	Přeshraniční sledování z ČR	Přeshraniční sledování do ČR	Přeshraniční pronásledování z ČR	Přeshraniční pronásledování do ČR
SRN	4/0	18/3	4	14
Slovensko	6/0	1/0	0	0
Rakousko	1/0	2/1	0	6
Polsko	4/0	0/0	4	1
Ostání státy	HU (1), CH (1)/0	NL (3)/0	0	0
Celkem	17	29	8	21

Zdroj: Přeshraniční operace 2010, poskytnuto Michalem Weißem z Národní centrály SIRENE, v osobním rozhovoru s autorkou, 6. 5. 2011.